

1. Əgər dövlət bütün məmulatlarına yüksək vergilər tətbiq edirsə, onda bütün məmulatları bazarında hansı dəyişikliklər baş verər?
  - √ tarazlı qiymət artar, tarazlı həcm aşağı düşər
  - dəyişməz tarazlı qiymət zamanı tarazlı həcm aşağı düşər
  - həm tarazlı qiymət, həm də tarazlı həcm azalar
  - həm tarazlı qiymət, həm tarazlı həcm yüksələr
  - tarazlı qiymət artar, tarazlı həcm dəyişməz qalar
2. Əmtənin qiyməti tələb və təklif ayrılığının kəşimə nöqtəsindən yuxarı olarsa nə müşayiət olunur?
  - √ bazarda əmtə artıqlığı yaranar
  - bu əmtəyə tələb qeyri-elastikdir
  - bazarda əmtə qıtlığı yaranar
  - bazarda qısamüddətli müvazinət mövcud olar
  - bu əmtəyə tələb elastikdir
3. Əgər əmtəyə tələbin qiymət elastikliyi 1-ə bərabədirsə onda bu o deməkdir ki, firma öz əmtəsinə qiyməti yüksəltdiyi halda əmtənin satışından ümumi pul gəliri.
  - √ dəyişməz
  - azalar
  - elastikdən asılı deyildir
  - digər amillərdən asılıdır
  - artar
4. Əmtə təklifinin azalması nəyi artırır?
  - √ əmtə – əvəzedicilərinə olan tələbin
  - bu əmtənin gəlir üzrə tələb elastikliyinə
  - bu əmtənin qiymət üzrə təklif elastikliyinə
  - qarşılıqlı tamamlayan əmtələrə olan tələbin
  - bu əmtəyə olan tələbin
5. Əmtə istehsalçısı onun qiymətini 5% endirdi, nəticədə satışın həcmi 3% qalxdı. Bu əmtəyə tələb:
  - elastikdir
  - mütləq elastikdir
  - mütləq qeyri-elastikdir
  - √ qeyri-elastikdir
  - vahid elastikli tələbdir
6. Aşağıdakı müddələrdən hansı əmtəyə tələb elastikliyinə səciyyəsinə aid deyildir?
  - √ qiymət elastikliyi əmsal 1-dən kiçikdir
  - əgər əmtənin qiyməti artırsa, satışda əldə olunan pul gəliri azalır
  - əgər əmtənin qiyməti azalırsa, satıcıda satışdan əldə olunan pul gəliri artır
  - əmtəyə tələbin həcmində faiz dəyişməsi əmtənin qiymət dəyişməsinə nisbətən çoxdursa
  - alıcılar əmtə qiymətinin dəyişməsinə sürətlə reaksiya verirlər
7. Əgər əmtənin qiymətinin 5% düşməsi əmtənin təklifinin 8% azalmasına səbəb olursa, onda bu əmtənin təklifi:
  - √ elastikdir
  - mütləq elastikdir
  - mütləq qeyri - elastikdir
  - vahid elastikliyə malikdir
  - qeyri - elastikdir
8. Əgər gəlir üzrə əmtəyə tələb elastikliyi əmsalının kəmiyyəti (-0,7) -yə bərabədirsə, onda bu əmtə:

√ aşağı keyfiyyətli əmtəədir

- zinət əşyasıdır
- əmtəə - əvəzedicisidir
- tamamlayıcı əmtəədir
- ən zəruri əmtəədir

9. Tələbin qiymət üzrə elastik əmsalının kəmiyyəti 2-ə bərabərdir. Bu o deməkdir ki:

√ əgər əmtəənin qiyməti 1% azalarsa, onda ona tələbin həcmi 2% artar

- əgər əmtəənin qiyməti 1% yüksəlsə, onda ona tələbin həcmi 0,5 % artar
- əgər əmtəənin qiyməti 1 % enərsə, onda ona tələbin həcmi 2% azalar
- tələbin həcmi, hətta dəyişməz qiymət zamanı dəyişəcək
- əgər əmtəənin qiyməti 1% yüksəlsə, onda ona tələbin həcmi 0,5% azalar

10. Əmtəəyə tələbin elastikliyi bundan asılı deyildir:

√ bu əmtəənin istehsalın texnologiyasından

- istehlakçının büdcəsində əmtəənin xüsusi çəkisindən
- istehlakçıların gəlir kəmiyyətindən
- bütün sadalanan amillərdən asılı deyil
- əmtəənin məxsus olduğu əmtəə qrupundan

11. Əgər istehsalın artması böyük vaxt və resurs məsrəfləri tələb etmirsə, onda:

√ təklif əyrisi daha az mailli şəkə malik olur

- əmtəəyə tələb yüksək olacaq
- əmtəənin qiyməti sabit olacaq
- təklif qanunu fəaliyyət göstərir
- təklif əyrisi daha dikdir

12. Əgər istehlakçıların gəlirləri yüksəlmişdirsə, onda bu əmtəəyə tələb və təklif əyrilərilə nə baş verər?

√ tələb əyrisi sağa hərəkət edər, təklif əyrisi isə vəziyyəti dəyişməz

- tələb əyrisi sola hərəkət edər, təklif əyrisi isə vəziyyəti dəyişməz
- hər iki əyri sola hərəkət edər
- əyrilərin vəziyyəti dəyişməz
- tələb əyrisi sola, təklif əyrisi isə sağa hərəkət edər

13. Texnologiyanın təkmilləşdirilməsi hansı yerdəyişməyə səbəb olur?

√ təklif əyrisinin sağa

- tələb əyrisinin sola
- təklif əyrisinin sola
- heç bir dəyişiklərə səbəb olmur
- tələb əyrisinin sağa

14. Tələb əyrisinin yerdəyişməsinə təsir etməyən amil:

√ əmtəələrin qiyməti

- gəlirlərin kəmiyyəti və bölgüsü
- əhalinin yaş səviyyəsinin sayları
- əvəzədi malların qiyməti
- istehlakçıların istək və arzuları

15. Nəyin nəticəsində artıq istehsal effekti meydana çıxı bilər?

√ dövlət tərəfindən qiymətlərin aşağı həddinin təyin edilməsi nəticəsində

- sahələrarası rəqabət nəticəsində
- vergilərin artması nəticəsində

- dövlət tərəfindən qiymətlər tavanının təyin edilməsi nəticəsində
- qısamüddətli tarazlıq nəticəsində

16. Əgər flomasterlərin qiyməti əhəmiyyətli şəkildə artırsa, karandaşların qiyməti necə dəyişər?

- √ artar
- dəyişməz qalar
- əvvəlcə azalar, sonra artar
- əvvəlcə artar, sonra düşər
- aşağı düşər

17. Dövlətin təyin etdiyi qiymətlərin yuxarı tavanı belə olur:

- √ tarazlı qiymətdən aşağı
- tarazlı qiymətdən yüksək
- təklif qiyməti səviyyəsində
- tələb qiyməti səviyyəsində
- tarazlı qiymət səviyyəsində

18. Təklifin elastikliyini nə dəyişdirə bilər:

- istehlakçıların gəlirlərinin dəyişməsi
- göstərilənlər təklifin elastikliyinə təsir göstərmir
- √ texniki tərəqqi
- dəb
- əmtəyə olan tələb

19. Əmtənin təklifi mütləq qeyri-elastikdir. Əgər bu əmtəyə tələb artarsa, onda:

- √ tarazlı qiymət artar, tarazlı əmtə miqdarı isə dəyişməz
- həm tarazlı qiymət, həm tarazlı əmtə miqdarı azalar
- həm tarazlı qiymət, həm tarazlı əmtə miqdarı artar
- tarazlı qiymət artar, tarazlı əmtə miqdarı azalar
- tarazlı qiymət azalar, tarazlı əmtə miqdarı isə artar

20. Təklif elastikliyi birinci növbədə asılıdır:

- √ bu əmtənin istehsalçıların qiymətin dəyişməsinə hansı sürətlə reaksiya verə bilməsindən
- bu əmtənin alqısına yönəldilmiş istehlakçı xərclərinin payından
- bu əmtənin ən zəruri əmtə və ya zinət əşyası olmasından
- əgər əmtəyə tamamlayıcı əmtələr vardırsa
- bu əmtənin əvəzedicilərinin sayından

21. Əgər iki əmtənin çarpaz elastiklik əmsalı 1,5 –ə bərabədirsə, onda bu o deməkdir ki,

- √ bu əmtələr qarşılıqlı əvəzəndirlər
- bir əmtənin qiyməti ikinci əmtənin qiymətindən 1,5 dəfə aşağıdır
- bir əmtənin qiyməti digər əmtənin qiymətinə nisbətən sürətlə artır
- bir əmtəyə tələb digər əmtəyə olan tələbə nisbətən sürətlə artır
- bu əmtələr qarşılıqlı tamamlayandirlər

22. Əgər iki əmtə üçün qiymət üzrə çarpaz elastikliyi 0-a bərabədirsə onda bu o deməkdir ki,

- √ əmtələrə tələb bir – birindən asılı deyildir
- bu qarşılıqlı əvəzədən əmtələrdir
- bu qarşılıqlı tamamlayan əmtələrdir
- hər iki əmtəyə tələb mütləq qeyri - elastikdir
- hər iki əmtə aşağı keyfiyyətlidir

23. Əgər iki əmtə üçün qiymət üzrə çarpaz elastiklik (-2) yə bərabədirsə, onda bu o deməkdir ki,

- √ bu əmtəələr qarşılıqlı tamamlayandırlar
- bir əmtəənin qiyməti ikinci əmtəənin qiymətindən 2 dəfə aşağıdır
- bir əmtəənin qiyməti digər əmtəənin qiymətinə nisbətən sürətlə artır
- bir əmtəəyə tələb digər əmtəəyə olan tələbə nisbətən sürətlə artır
- bu əmtəələr qarşılıqlı əvəzəndirlər

24. Tələbin qiymət elastikliyi yüksək olacaq:

- √ ən zəruri əmtəələrə nisbətən zinət şeylərinə
- əmtəənin alternativ istehsal xərcləri nə qədər çoxdursa
- o hallarda ki, bu zaman istehlakçılar əmtəəni özü üçün daha az fayda ilə istifadə edirlər
- əmtəənin alternativ istehsal xərcləri nə qədər azdursa
- zinət şeylərinə nisbətən ən zəruri əmtəələrə

25. Təklif əyrisi şaquli düz xətt şəklində malikdir. Bu o deməkdir ki:

- √ əmtəənin təklifi mütləq qeyri - elastikdir
- təklifin qiymət üzrə elastikliyi 1-ə bərabərdir
- əmtəənin təklifi mütləq elastikdir
- əmtəənin təklif elastikliyi mənfidir
- təklifin qiymət üzrə elastikliyi 0 - a bərabərdir

26. Əmtəəyə tələb əyrisi üfüqi düz xətt şəklində malikdir. Bu o deməkdir ki:

- √ əmtəəyə tələb mütləq elastikdir
- qiymət üzrə tələb elastikliyi 1-ə bərabərdir
- əmtəəyə tələb mütləq qeyri - elastikdir
- əmtəəyə tələb elastikliyi mənfidir
- qiymət üzrə tələb elastikliyi 0 - a bərabərdir

27. Əgər bir əmtəənin qiymətinin azalması adətən digər əmtəəyə tələbin artmasına səbəb olursa, onda

- √ bu əmtəələr qarşılıqlı tamamlanandır
- bu o deməkdir ki, istehlakçıların zövqləri dəyişir
- bu o deməkdir ki, alıcıların gəlirləri artır
- bu təsadüfi uyğunluqdur
- bu əmtəələr qarşılıqlı əvəzəndirlər

28. Qiymət üzrə tələbin çarpaz elastikliyi nəyi göstərir?

- √ digər əmtəənin qiymətinin dəyişməsinə asılı olaraq bir əmtəəyə tələbin həcmində dəyişməsi
- istehlakçıların gəlirlərinin dəyişməsinə asılı olaraq qiymətlərin dəyişməsi
- bir - birini qarşılıqlı sürətdə tamamlayan əmtəələrin qiymətlərinin dəyişməsi
- bir - birini qarşılıqlı tamamlayan əmtəələrə tələbin həcmində dəyişməsi
- tələbin əmtəə qiymətindən və istehlakçıların gəlirlərindən asılılığı

29. Gəlir üzrə tələbin elastikliyi necə hesablanır?

- √ tələbin həcmində dəyişməsi faizi gəlirin dəyişməsi faizinə bölünür
- qiymətin dəyişməsi faizi tələb həcmində dəyişməsi faizinə bölünür
- gəlirin dəyişməsi faizinə tələb həcmində dəyişməsi faizi əlavə olunur.
- tələb həcmində dəyişməsi faizindən gəlirin dəyişməsi faizi çıxılır
- gəlirin dəyişməsi faizi tələb həcmində dəyişməsi faizinə vurulur:

30. DVD disklərinə tələbin artmasını gözləmək olar, əgər:

- √ DVD pleyerlərin qiyməti aşağı düşsə
- CD disklərinə qiymət azalarsa
- CD pleyerlərin qiyməti aşağı enərsə

- alıcıların gəlirləri azalarsa
- DVD pleyerlərin qiyməti yüksəlsə

31. Əmtəyə tələbin həcmi azalması nəyi səbəb ola bilər?

- əmtəə- əvəzədicilərinə qiymətlərin azalması
- ✓ bu əmtəənin istehlakçılarda böyük ehtiyatlarının olması
- bu əmtəənin təklifinin azalması
- bu əmtəyə qiymətlərin qalxmasının gözlənilməsi
- istehlakçıların gəlirlərinin artması

32. Sadalananlardan nə əmtəə təklifinin həcmi dəyişməsinə səbəb olur:

- ✓ bütün sadalananlar təklifin həcmi dəyişməsinə səbəb ola bilər
- istehsalat vergilərin artması
- bu əmtəənin istehsalının daha səmərəli texnologiyasının tətbiqi
- sadalananlardan heç nə təklifin həcmi dəyişməsinə səbəb olmur
- bu əmtəənin istehsalı zamanı istifadə edilən resurslara qiymətlərin azalması

33. Əgər iki əmtəə bir-birini qarşılıqlı tamamlayırsa birinci əmtəənin qiymətinin artması bu nəticəyə səbəb olur:

- ✓ ikinci əmtəyə tələbin həcmi aşağı düşməsi
- ikinci əmtəyə qiymətin azalması
- ikinci əmtəyə qiymətin yüksəlməsi
- heç bir dəyişiklik doğurmur
- ikinci əmtəyə tələbin həcmi artması

34. İki əmtəə qarşılıqlı əvəz olunandırsa, birincinin qiymətinin qalxması ilə nə müşayiət olunur?

- ✓ ikinci əmtəyə tələb artır
- ikinci əmtəyə tələbin həcmi artır.
- ikinci əmtəyə tələbin həcmi azalır.
- heç bir dəyişiklik baş vermir
- ikinci əmtəyə tələb azalır.

35. Başqa şərtlər dəyişməməklə qiymətlər yüksəlsə təklif qanununa görə:

- ✓ təklifin həcmi artır.
- təklifdə azalma baş verir.
- təklifin həcmi azalır.
- qiymətlərin dəyişilməsi təklif qanununda nəzərə alınmır
- təklifdə artım baş verir.

36. İstehsalçının əmtəəni satmağa razı olduğu qiymət necə adlanır?

- ✓ təklif qiyməti
- normal qiymət
- istehsal qiyməti
- tarazlıq qiyməti
- tələb qiyməti

37. İstehlakçının əmtəəni almağa razı olduğu qiymət necə adlanır?

- ✓ tələb qiyməti
- normal qiymət
- istehsal qiyməti
- tarazlıq qiyməti
- təklif qiyməti

38. Dövlət nə məqsədlə qiymətin yuxarı həddini müəyyən edə bilər?

- √ istehlakçıları dəstəkləmək üçün
- rəqabəti saxlamaq üçün
- bazarda tarazlığı təmin etmək üçün
- tədiyyə qabiliyyətli tələbi artırmaq üçün
- istehsalçıları dəstəkləmək üçün

39. İstehsalçının əmtəəsinin bazarda tarazlıq qiymətinin onun həmin əmtəəni satmağa hazır olduğu qiymətdən yuxarı olması sayəsində əldə etdiyi əlavə gəlir necə adlanır?

- √ istehsalçının artığı
- qiymətin aşağı həddi
- istehlakçının artığı
- tarazlıq qiyməti
- qiymətin yuxarı həddi

40. Bazarda mübadilə prosesində istehlakçı tərəfindən əmtəyə görə faktiki ödənilmiş qiymət onun həmin əmtəyə görə ödəməyə hazır olduğu qiymətdən aşağı olması sayəsində alınmış əlavə fayda necə adlanır?

- √ istehlakçının artığı
- qiymətin aşağı həddi
- istehsalçının artığı
- tarazlıq qiyməti
- qiymətin yuxarı həddi

41. A.Marşall öz qiymət nəzəriyyəsində qiymətin hansı növünə baxmamışdır?

- √ istehsal qiymət
- təklif qiyməti
- normal qiymət
- A.Marşall göstərilən bütün qiymət növlərinə baxmışdır
- tələb qiyməti

42. Vergilərin köməyi ilə qiymətlərin dövlət tənzimlənməsi siyasəti hansı neqativ effektdə səbəb ola bilər?

- √ qiymətlərin artması
- əmtəə istehsalının artması
- əmtəələrin keyfiyyətinin aşağı düşməsi
- sadalananlardan heç birinə
- əmtəə istehlakının artması

43. Marşall öz konsepsiyasında qiymət anlayışına hansı yanaşmaları birləşdirmişdir?

- √ xərclər nəzəriyyəsi, son faydalılıq nəzəriyyəsi və tələb və təklif nəzəriyyəsini
- xərclər nəzəriyyəsi, son faydalılıq nəzəriyyəsi və istehlak davranışı nəzəriyyəsini
- istehsal amilləri nəzəriyyəsi və tələb təklif nəzəriyyəsini
- təkrar istehsal nəzəriyyəsi, xərclər nəzəriyyəsi və son faydalılıq nəzəriyyəsini
- son faydalılıq nəzəriyyəsi və tələb və təklif nəzəriyyəsini

44. Qiymətlərin dövlət tənzimlənməsinin hansı metodu daha çox bazar mexanizminə uyğundur?

- bazar iqtisadiyyatında qiymətlərin dövlət tənzimlənməsi yolverilməzdir
- qiymətlər tavanının təyin edilməsi
- qiymətlərin aşağı həddinin təyin olunması
- qiymətlərin mərkəzləşdirilmiş şəkildə təyin edilməsi
- √ vergi və subsidiyaların köməyi ilə

45. Dövlət nə üçün qiymətin aşağı həddini təyin edə bilər?

- √ istehsalçılara yardım etmək üçün

- rəqabəti saxlamaq üçün
- bazar tarazlığını təmin etmək üçün
- tədiyyə qabiliyyətli tələbi yüksəltmək üçün
- istehlakçılara yardım etmək üçün

46. Əgər əmtəənin qiyməti azalrsa, onda:

- ✓ tələb həcmının artması baş verər
- tələb əyrisinin sola hərəkəti baş verər
- tələb əyrisinin mailliyi dəyişər
- tələbin həcmının azalması baş verər
- tələb əyrisinin sağa hərəkəti baş verər

47. Gəlir üzrə tələbin elastiklik əmsalının göstərilmiş kəmiyyətlərindən hansı zinət əşyalarına aiddir?

- ✓ 1-dən böyük
- 0-dan böyük, 1-dən kiçik
- 1.0
- göstərilənlərdən heç biri
- 0-dan kiçik

48. Gəlir üzrə tələbin elastiklik əmsalının göstərilmiş kəmiyyətlərindən hansı ən zəruri əmtəələrə aiddir?

- ✓ 0-dan böyük, 1-dən kiçik
- 1.0
- 1-dən böyük
- göstərilənlərdən heç biri
- 0-dan kiçik

49. Qiymət üzrə qeyri- elastik tələb o deməkdir ki,

- ✓ qiymətin 1% dəyişməsi tələb həcminin 1% -dən az olaraq dəyişməsinə səbəb olur
- qiymətin 1% dəyişməsi tələb həcminin 1% dəyişməsinə səbəb olur
- qiymətin 1% dəyişməsi tələb həcminin dəyişməsinə səbəb olur
- əmtəənin qiyməti dəyişmir
- qiymətin 1% dəyişməsi tələbin həcminin 1% -dən daha çox dəyişməsinə səbəb olur.

50. Təklifin qiymət üzrə elastikliyi göstərir:

- ✓ qiymətin 1% dəyişməsi zamanı təklifin həcmının nisbi dəyişməsi
- qiymətin artması zamanı təklifin həcmının artması
- təklifin həcmının resursların qiymətindən asılılığı
- təklifə təsir edən qeyri - qiymət amillərinin dəyişməsi zamanı təklifin həcminin dəyişməsi
- qiymətin azalması zamanı təklifin həcminin aşağı düşməsi

51. Əmtəənin tələbinə təsir göstərməyən amilləri göstərin.

- ✓ ehtiyatların qiyməti
- istehlakçıların gəlirlərinin kəmiyyəti
- əvəzləyici əmtəələrin qiyməti
- verilmiş əmtəənin əmtəə istehlakçılarının sayı
- əmtəənin qiyməti

52. Əgər benzinin qiymətin artması baş verərsə, onda:

- ✓ avtomobillərə tələb azalacaq
- benzinə tələb artacaq
- avtomobillərə tələb artacaq
- heç nə baş verməz
- avtomobilin qiyməti artacaq

53. Sadalananlardan nə əmtəə təklifinin həcmnin dəyişməsinə səbəb olmur?

- √ alıcıların gəlirlərinin dəyişməsi
- istehsala vergilərin dəyişməsi
- əmtəə istehsalçılarının sayının azalması
- əmtəə qiymətinin dəyişməsi
- əmtəənin istehsal edildiyi xammalın qiymətlərinin artması

54. Təklifi formalaşdıran amillərə aid deyildir:

- √ əhalinin yığımları
- əmtəə ehtiyatları
- idxalın həcmi
- bütün sadalananlar aiddir
- istehsalın əmtəə məhsulu

55. Mövcud iqtisadi şəraitdə bütün istehsalçıların vahid zaman ərzində bazara çıxarmaq arzusunda olduğu və bazara çıxara biləcəyi nemətlərin ümumi miqdarı belə adlanır:

- √ təklifin həcmi
- tələbin strukturu
- təklifin strukturu
- tələbat
- tələbin həcmi

56. İstehlakçıların vahid zaman ərzində cari qiymətlər üzrə almağa hazır olduqları nemətlərin maksimal miqdarı belə adlanır:

- √ tələbin həcmi
- tələbin strukturu
- təklifin strukturu
- tələbat
- təklifin həcmi

57. Əgər istehlakçı büdcə xətti ilə həddə çatmış üçbucaq daxilindəki nöqtədə təmsil olunan kombinasiyanı seçərsə, o

- √ öz gəlirini tam istifadə etmir
- istehlakçı tarazlığı vəziyyətində olur
- gəlirinin imkan verdiyindən çox əmtəə almaq istəyir
- bütün gəliri əmanətlərə xərcləyir
- faydalılığını maksimallaşdırır

58. Aşağıdakı müddələrdən hansı düz deyildir?

- √ fərqsizliklər əyrisi üzərində olan bütün nöqtələr pul gəlirlərinin eyni səviyyəsini əks etdirir
- fərqsizliklər üzərində olan bütün nöqtələr tələbatın ödənilməsinin eyni səviyyəsini əks etdirir
- büdcə xətti üzərində olan bütün nöqtələr pul gəlirlərinin eyni səviyyəsini əks etdirir
- bütün mülahizələr doğrudur
- büdcə xətti üzərində olan hər hansı nöqtə iki müxtəlif əmtəənin müəyyən kombinasiyasını əks etdirir

59. Əmtəələrdən birinin qiyməti dəyişdikdə:

- büdcə xətti sola dəyişilir
- fərqsizlik əyrisi dəyişilir
- √ büdcə xəttinin mailliyinin dəyişilməsinə səbəb olur
- büdcə xətti sağa dəyişilir
- büdcə xəttinə təsir etmir

60. Büdcə xəttinin yerdəyişməsi yaranır:

- ✓ gəlirin həcmi dəyişildikdə
- son faydalılıq dəyişildikdə
- ümumi faydalılıq dəyişildikdə
- bu məhsulların qiymətinin artmasında
- əmtəələrdən birinin qiyməti azaldıqda

61. Əvəzləmə effekti ondan ibarətdir ki;

- ✓ qiymətlərin azalması əmtəəyə nisbi cəlbediciliyi artırır və ona tələbin artmasına səbəb olur
- əgər əmtənin qiyməti azalırsa istehlakçının həmin əmtəədən real gəliri artır
- təkrar istehlakçılarda əmtənin faydalılığı azalır
- son hədd faydalılığı son hədd faydalılığını üstələyir
- istehlakçı üçün bütün nemətlər bərabər qiymətlidir

62. Hansı qrafik istehlakçının imkanını göstərir?

- ✓ büdcə xətti
- son hədd faydalılığın qrafiki
- ümumi faydalılığın qrafiki
- "qiymət-istehlak" xətti
- laqeydlilik əyrisi

63. Son hədd faydalılığın qrafiki hansı şəkildə olur?

- ✓ enən əyri
- üfüqi düz xətt
- şaquli düz xətt
- koordinat başlanğıcından keçən düz xətt
- yüksələn əyri

64. Ümumi faydalılığın qrafiki hansı şəkildə olur?

- ✓ yüksələn əyri
- üfüqi düz xətt
- şaquli düz xətt
- koordinat başlanğıcından keçən düz xətt
- enən əyri

65. Hansı əmtəə normal əmtəə sayılır:

- ✓ istehlakçının pul gəlirinin dəyişilməsi ilə ona olan tələbin düz mütənasib asılılıqda dəyişdiyi əmtəə
- stabil olaraq tələbi çox olan əmtəə
- istehlakçının pul gəlirinin dəyişilməsi ilə ona olan tələbin tərs mütənasib asılılıqda dəyişdiyi əmtəə
- qiymətlərin dəyişilməsi ilə onlara tələbin dəyişmədiyi əmtəələrdir
- stabil olaraq tələbi az olan əmtəə

66. Son hədd faydalılığının azalması prinsipi şəraitində nemətlərin istehsalının artması;

- ✓ son hədd faydalılığını azaldar, ümumi faydalılığı isə artır
- ümumi faydalılığın kəmiyyətinin mənfəi qiymət almasına səbəb ola bilər
- son hədd faydalılığını azaldar və nəticədə ümumi faydalılığı azaldar
- doğru cavab yoxdur
- ümumi faydalılığı azaldır

67. Nemətlər dəsti istehlakçı üçün optimal olur, əgər:

- ✓ verilmiş gəlir səviyyəsində istehlakçının maksimum faydalılıq əldə etməsi təmin edilir
- nemətlərin əvəzlənməsinin son hədd norması onların qiymətlərindən aşağıdır
- istehlakçının əldə etdiyi faydalılıq əmtəə dəstlərinin dəyərindən çoxdur
- son hədd faydalılığı maksimumdur

- istehlakçının bütçəsindən xərclər minimaldır

68. İstehlakın ödənilməsi səviyyəsinin dəyişilməzliyi şəraitində X nemətindən istifadənin bir vahid artırılması üçün Y nemətindən imtinanın – bu:

- ✓ Y nemətinin X neməti ilə əvəz olunmasının son hədd norması
- X nemətinin son faydalılığı
- X və Y nemələrinin ümumi faydalılığı
- düzgün cavab yoxdur
- Y nemətinin son faydalılığı

69. Fərqsizliklər əyrisinin vəziyyəti və mailliyi izah olunur:

- ✓ istehlakçının üstünlükverimləri ilə
- istehlakçı gəlirlərin miqdarı ilə
- əmtələrin qiymətləri və istehlakçının gəlirləri ilə
- əvəzedici əmtələrin qiymətləri ilə
- alınan əmtələrin qiymətləri ilə

70. Alıcı öz gəliri optimal şəkildə istifadə edir, əgər nemələrin son faydalılığı arasındakı nisbətlər aşağıdakıların nisbətləri kimidir:

- ✓ onların qiymətləri
- fərqsizlər əyriləri
- bütçə xətləri
- düzgün cavab yoxdur
- onların dəyərləri

71. Son hədd faydalılığının azalması qanunu - bu o deməkdir ki, ümumi faydalılıq:

- ✓ yavaş sürətlə artır
- yavaş sürətlə azalır
- artan sürətlə artır
- dəyişmir
- artan sürətlə azalır

72. İstehlakçı davranışı nəzəriyyəsinə görə istehlakçı maksimallaşdırmağa çalışır:

- öz gəlirini
- ✓ ümumi faydalılığı
- ümumi və son faydalılıq arasındakı fərqi
- son faydalılığı
- əldə olunmuş əmtələrin miqdarını

73. Əgər son faydalılıq mənfi olarsa ümumi faydalılıq:

- ✓ azalır
- dəyişməz qalır
- nisbətən zəif artır
- mənfi olur
- artır

74. Qiffen paradoksu ibarətdir:

- ✓ əmtənin qiyməti azaldıqda ona tələbin azalmasında
- son faydalılığın artmasında
- ümumi faydalılığın azalmasında
- əmtələrin bütün qiymətlərində tələbin dəyişməzliyində
- əmtənin qiyməti azalarsa ona tələb artmaqda

75. İstehlakçı davranışı qaydası ondan ibarətdir ki;

- √ hansı əmtənin alınmasına, sərf olunmasına baxmayaraq xərclənmiş sonuncu pul vahidi eyni faydalılıq gətirməlidir
- əmtənin qiyməti azalrsa istehlakçının bu əmtədən istifadəsinin real gəliri artır
- istehlakçı üçün bütün nemətlər eyni qiymətlidir
- istehlakın ödənilməsi səviyyəsinə müvafiq olaraq nemətin faydalılığı artır
- istehlakın ödənilməsi səviyyəsinə müvafiq olaraq nemətin faydalılığı azalır

76. İstehlakçı davranışı qaydası başqa cür adlanır:

- √ Qossenin ikinci qanunu
- Qossenin birinci qanunu
- tələb qanunu
- dəyər qanunu
- Qiffen paradoksu

77. Son faydalılığın azalması prinsipi adlanır:

- √ Qossenin birinci qanunu
- əvəzləmə effekti
- Qiffen paradoksu
- dəyər qanunu
- gəlir effekti

78. Qiffen paradoksu bunlara münasibətdə təzahür olunur:

- √ aşağı keyfiyyətli məhsullar
- kənd təsərrüfatı məhsulları
- tamamlayıcı əmtəələr
- əvəzləyici əmtəələr
- zinət əşyaları

79. İstehlakçısı tərəfindən əldə edilmiş faydanın kəmiyyətinin onun istehlak etdiyi nemətlərin miqdarından funksional asılılığı belə adlanır:

- √ faydalılıq funksiyası
- təklif funksiyası
- istehsal funksiyası
- bölgü funksiyası
- tələb funksiyası

80. "Aşağı keyfiyyətli əmtəə" nəyə deyilir?

- √ Tələbi istehlakçının pul gəlirinin dəyişikliyi ilə əks istiqamətdə dəyişən əmtəələr
- Qiymətinin dəyişməsi ilə əlaqədar, tələbinin dəyişməyəcəyi əmtəələr
- Tələbi istehlakçının pul gəlirinin dəyişikliyi ilə eyni istiqamətdə dəyişən əmtəələr
- Tələbi stabil olaraq yüksək olan əmtəələr
- Tələbi stabil olaraq aşağı olan əmtəələr

81. Tranzitivlik aksiomaya görə fərqsizlik ayrılırları:

- şaquli ola bilməz
- müsbət meyilli ola bilər
- √ kəsişə bilməzlər
- mənfi meyilli ola bilməz
- üfüqi ola bilməz

82. İstehlakçı seçimi nədir?

- alternativ gəlir mənbəyinin seçilməsi
- doğru cavab yoxdur
- nemətin faydalılığının hesablanması

- hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi siyasətə münasibət
- ✓ faydalılığı maksimumlaşdırmaq məqsədilə gəlirin bölgüsü haqqında qərar qəbul etmək

83. Fayda nədir?

- qeyri iqtisadi kateqoriyadır
- insanın sağlamlığı üçün faydalı olan elementlərinin mövcudluğu
- ✓ nemətin insanın bu və digər tələbatı ödəmək qabiliyyəti
- nemətin istehlakçıya fayda gətirmək xassəsi
- əmtəələrin istehsal olunmasının səbəbi kimi onların obyektiv xassəsi

84. Engel əyrisi göstərir:

- y nemətinin x neməti ilə əvəz olunmasının son hədd faydalılığını
- fərqsizlik əyrilərinin məcmusunu
- ✓ istehlakçının gəlirləri ilə aldığı əmtəələrin miqdarı arasındakı nisbəti
- istehlakçının pul gəlirləri ilə aldığı əmtəələrin keyfiyyəti arasındakı nisbəti
- istehlakçının tarazlıq vəziyyəti

85. Fərqsizlik əyrisi – bu əyri:

- aşağı keyfiyyətli əmtəələrə tələbi
- ✓ əmtəələr dəstinin faydalılığının bərabər səviyyəsi
- bərabər miqdarda iki nemətin
- əmtəələrin qiymətlərinin bərabərliyi
- istehlakçı gəlirlərin bərabər səviyyəsi

86. İstehlak tarazlığı nöqtəsi – bu:

- fərqsizlər əyrisinin ən yuxarısında yerləşən istənilən nöqtə
- düzgün cavab yoxdur
- büdcə xəttində yerləşən istənilən nöqtə
- ✓ büdcə xətti ilə fərqsizlik əyrisinin toxunma nöqtəsi
- büdcə xətti ilə fərqsizlik əyrisinin kəsişmə nöqtəsi

87. Son hədd faydalılığının azalması qanunu ifadə edir ki;

- istehlakçının gəlirinin artımı nəticəsində əldə olunmuş əmtəələrin faydalılığı artır
- ✓ satın alınan əmtəələrin miqdarı artdıqca hər sonrakının faydalılığı azalır
- zinət əşyalarının son hədd məhsuldarlığı zəruri yaşayış vasitələrinin-kindən azdır
- istehlakçının gəlirləri artdıqca alınan əmtəələrin faydalılığı azalır
- bütün əmtəələr üçün son hədd faydalılıqlarının qiymətlərə nisbəti eynidir

88. Fərqsizlik əyriləri konsepsiyasını işləyib hazırlamışdı:

- L. Valras
- İ. Bentam
- C.Hiks
- ✓ B.Pareto
- K.Menger

89. Yutil – bu şərti vahid əks etdirir:

- əvzləmə səmərəsinin həcmi
- ✓ tələbatın ödənilməsi dərəcəsini
- büdcə məhdudluğu həcmi
- ümumi və son məhsuldarlığın nisbəti
- gəlir effektinin həcmi

90. Büdcə xətti göstərir:

- bazar qiymətlərinin dəyişməsinə
- ✓ istehlakçının malik olduğu gəlirin müqabilində ola biləcək iki əmtəənin müxtəlif kombinasiyalarını
- tələbin ödənilmə dərəcəsini
- tələbin həcmninə qiymətdən asılılığını
- istehlakçıya eyni faydalılıq verən iki əmtəənin mümkün olan müxtəlif kombinasiyalarını

91. Ordinalist istehlakçı davranışının nəzəriyyəsi başqa cür adlanır:

- ənənəvi nəzəriyyə
- ✓ faydalılığın sıra nəzəriyyəsi
- faydalılığın kəmiyyət nəzəriyyəsi
- davranış nəzəriyyəsi
- menecer nəzəriyyəsi

92. Son faydalılıq - bu:

- ümumi faydalılıq
- ✓ istehlakçının əlavə nemət vahidinin istehlakından aldığı məmnunluq
- istehlakçının almaq istədiyi faydalılığın maksimal səviyyəsi
- müəyyən miqdar nemətin istehlakından əldə edilə biləcək maksimum faydalılıq
- müəyyən miqdarda pul vəsaitinin xərclənməsi müqabilində əldə edilə biləcək maksimum faydalılıq

93. İstehlakçının müəyyən dəst əmtəələrin istehlakından aldığı məmnunluq necə adlanır?

- ✓ ümumi faydalılıq
- əvəzetmə effekti
- yutil
- gəlir effekti
- son faydalılıq

94. İstehlakçıların onların gəlirləri və şəxsi üstünlükverimlərinə asılı olaraq müxtəlif məhsul və xidmətlərə tələbin formalaşması prosesi adlanır:

- ✓ istehlakçı davranışı
- təklifin elastikliyi
- tələbin elastikliyi
- bazar tələbinin formalaşması
- bazar qiymətlərinin formalaşması

95. Faydalılığın ölçülməsinə iki əsas yanaşma:

- keynsçi və neoliberal
- marksist və monetar
- marksist və klassik
- istehsal və qeyri-istehsal
- ✓ ordinalist və kordinalist

96. «Faydalılıq» məfhumunu iqtisadi tədqiqatlarda ilk dəfə kim işlətməmişdir:

- ✓ İ.Bentam
- K.Marks
- K.Menger
- U.Cevons
- A.Smit

97. İstehlakçı davranışı nəzəriyyəsinin əsas tədqiqat obyektidir:

- istehsal sferası
- bütün sadalananlar

- maliyyə bazarı
- qeyri-istehsal sferası
- ✓ mübadilə sferası

98. Əməyin kapital ilə texniki əvəzlənməsinin son hədd norması 1/2-ə bərabərdir. Əgər istifadə edilən əməyin miqdarı 6 vahid azalarsa, kapitaldan istifadəni neçə vahid artırmaq lazımdır?
- 6 vahid
  - 2 vahid
  - 10 vahid
  - 3 vahid
  - ✓ 12 vahid
99. İstehsal amillərinin qarşılıqlı əvəz olunması qismən aradan qaldırmağa imkan verir:
- işsizliyi
  - tələbatların qeyri-məhdudluğunu
  - ✓ resursların məhdudluğunu
  - iqtisadi böhranları
  - istehsalın səmərəliliyini
100. Məhsul buraxılışının həcmi dəyişməz qalmaqla bir istehsal amilinin başqa istehsal amili ilə hansı nisbətdə əvəz edilməli olması göstəricisi necə adlanır?
- orta məhsul
  - ✓ texnoloji əvəzlənmənin son hədd norması
  - son hədd məhsulu
  - son hədd əvəzləmə norması
  - ümumi məhsul
101. «Əlavə dəyişən amil vahidindən alınan son hədd məhsulu müəyyən məqamdan sonra azalmağa başlayır». Bu ifadə adlanır:
- Pareto optimumu
  - ✓ azalan verim qanunu
  - dəyər qanunu
  - miqyasda qənaət qanunu
  - azalan son hədd faydalılığı qanunu
102. Hansı halda istehsal amillərinin optimal kombinasiyasına nail olunmuşdur?
- ✓ istehsal amillərinin son hədd məhsullarının və onların qiymətlərinin nisbəti bərabərdir
  - son hədd məhsulu maksimaldır
  - daha səmərəli texnologiyadan istifadə olunur
  - son hədd məhsul və orta məhsul bərabərdir
  - texniki əvəzlənmənin son hədd norması 0-a bərabərdir
103. Məhsul buraxılışının həcmnin artımının tətbiq edilən istehsal amillərinin miqdarının artımından çox olması nə deməkdir?
- azalan son hədd faydalılıq qanunu
  - dəyər qanunu
  - azalan səmərə qanunu
  - ✓ miqyasın artan effekti
  - miqyasın neytral effekti
104. Miqyas effekti nədə təzahür edir?
- tətbiq edilən istehsal amillərinin məhsuldarlığının azalmasında
  - qısamüddətli və uzunmüddətli dövrlər arasında nisbətən dəyişməsində
  - ✓ tətbiq edilən istehsal amillərinin nisbətinin məhsul buraxılışının həcmi arasında nisbətən dəyişməsində
  - tətbiq edilən istehsal amillərinin miqdarı ilə onların qiymətləri arasında nisbətən dəyişməsində

- texnologiyanın dəyişməsində

105. Orta məhsulun və son hədd məhsulun artması bunu bildirir:

- ✓ miqyasdan verim qanunu göstərir
- ümumi məhsul azalır
- istehsal amillərinin optimal uyğunluğu əldə edilmişdir
- istehsalın effektivliyi azalır
- azalan səmərə qanunu fəaliyyət göstərir

106. Sadalanan göstəricilərdən hansı istehsal funksiyasının kəmiyyəti əks etdirir?

- orta məhsul
- dəyişən istehsal amilinin qiyməti
- son hədd texnoloji əvəzləmə norması
- son məhsul
- ✓ ümumi məhsul

107. Sabit istehsal amili dedikdə hansı amil düşülür?

- kəmiyyəti həmişə dəyişməz qalan amil
- texnologiyanın dəyişikliyi nəticəsində məhsuldarlığı dəyişməyən amil
- istehsal prosesində məhsuldarlığı dəyişməyən amil
- ✓ kəmiyyəti qısamüddətli dövr çərçivəsində dəyişə bilməyən amil
- kəmiyyəti uzunmüddətli dövr çərçivəsində dəyişə bilməyən amil

108. Aşağıda sadalananlardan hansı iqtisadi səmərəlilik göstəricilərinə aid deyil?

- ✓ resurslarla təmin olunma
- material tutumu
- kapital verimliliyi
- fond tutumu
- əmək məhsuldarlığı

109. İstehsal amillərinin arasında qarşılıqlı təsir əks olunur:

- ✓ istehsal texnologiyası ilə
- istehsalın təşkili ilə
- idarəetmə metodları ilə
- sadalananlardan heç biri
- istehsal münasibətləri ilə

110. Texniki tərəqqinin hansı tipi texnologiyada kapitalın son hədd məhsuldarlığının artmasına gətirib çıxaran dəyişikliklərlə səciyyələnir?

- ✓ kapitalın intensivliyi tipi
- əməyin intensivliyi tipi
- ekstensiv tip
- sadalananlardan heç biri
- neytral tip

111. Texniki tərəqqinin hansı tipi texnologiyada əməyin son hədd məhsuldarlığının artmasına gətirib çıxaran dəyişikliklərlə səciyyələnir?

- ✓ əməyin intensivliyi tipi
- kapitalın intensivliyi tipi
- ekstensiv tip
- sadalananlardan heç biri
- neytral tip

112. Texniki tərəqqinin hansı tipi texnologiyada həm əməyin, həm də kapitalın son hədd məhsuldarlığının artmasına gətirib çıxaran dəyişikliklərlə səciyyələnir?

- √ neytral tip
- kapitalın intensivliyi tipi
- ekstensiv tip
- sadalananlardan heç biri
- əməyin intensivliyi tipi

113. Məhsul buraxılışının müəyyən həcmi təmin edən istehsal amillərinin bütün mümkün kombinasiyalarını göstərən əyri necə adlanır?

- istehsal imkanları əyrisi
- izokosta
- büdcə xətti
- laqeydlik əyrisi
- √ izokvanta

114. Orta məhsul nədir?

- √ istehsalın amilin bir vahidinə düşən məhsul buraxılışının həcmi
- başqa amillər dəyişməz qalmaqla bir amilin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı
- bütün istehsal amillərindən tam istifadə edildikdə maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
- bütün istehsal amillərinin köməyi ilə istehsal edilmiş məhsul buraxılışının ümumi həcmi
- bütün istehsal amillərinin hər birinin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı

115. Ümumi məhsul nədir?

- √ bütün istehsal amillərinin köməyi ilə istehsal edilmiş məhsul buraxılışının ümumi həcmi
- başqa amillər dəyişməz qalmaqla bir amilin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı
- bütün istehsal amillərindən tam istifadə edildikdə maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
- istehsalın amilin bir vahidinə düşən məhsul buraxılışının həcmi
- bütün istehsal amillərinin hər birinin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı

116. Nemətlər və xidmətlər yaratmaq məqsədilə istehsal amillərinin koordinasiyası və kombinə edilməsi üzrə fəaliyyət:

- √ sahibkarlıq fəaliyyətidir
- kapitaldır
- əməkdir
- kommersiya fəaliyyətidir
- texnologiyadır

117. İstehsal amilinin son hədd məhsuldarlığı nəyə bərabərdir?

- √ bu istehsal amili hesabına yaradılmış son hədd məhsulun həcmi
- bu istehsal amilinin maksimal mümkün olan məhsuldarlığı
- bu istehsal amilinin bir vahidi hesabına maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
- bu istehsal amilinin bir vahidi hesabına minimal məhsul buraxılışı
- istehsal amilinin qiyməti ilə onun son hədd məhsulunun vurma hasili

118. İstehsal amilinin son hədd məhsulu nə deməkdir?

- √ başqa amillər dəyişməz qalmaqla bu amilin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı
- bütün istehsal amillərinin hər birinin bir vahid artıq tətbiq edilməsi hesabına əlavə məhsul buraxılışı
- bu istehsal amilindən tam istifadə edildikdə maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
- bütün istehsal amillərindən tam istifadə edildikdə maksimal mümkün olan məhsul buraxılışı
- bu amilin bir vahidinə düşən məhsul buraxılışı

119. Hansı dövr uzunmüddətli dövr adlanır:

- √ bütün istehsal amilləri dəyişən hesab edilir
- istehsal amillərinin bir hissəsi sabit, digər hissəsi isə dəyişəndir
- orta xərclər dəyişmir

- son hədd xərclər daim azalır
- bütün istehsal amilləri sabit hesab edilir

120. Texnoloji səmərəlilik – bu:

- √ məhsul buraxılışının müəyyən həcmi təmin etmək üçün istehsal amillərinin ən yaxşı uzlaşdırılmasıdır
- mövcud şəraitdə ən qabaqcıl texnologiyanın tətbiqidir
- istehsalatda işçilərin maşınlar və avadanlıqla əvəz edilməsinin ən yaxşı üsuludur
- ən mümkün istehsal resurslarının istifadə edilməsi imkanındır
- istehsal xərclərinin azaldılmasının ən yaxşı üsuludur

121. Mikroiqtisadi təhlildə istehsal dədikdə nə başa düşülür:

- √ istehsal ehtiyatlarının nemətə çevrilməsi prosesi;
- ehtiyatların məhdudluğu probleminin həll edilməsi vasitəsidir;
- bazar tələbinə cavab verə bilən nemətlərinin yaradılması prosesidir;
- texnoloji proseslərin cəmidir
- maddi nemətlərin yaradılması prosesidir;

122. Səmərəlilik nədir?

- √ xərclərin və nəticələrin ən yaxşı nisbəti
- iqtisadi fəaliyyətin əlaqələndirilməsi üsulu
- ictimai təkrar istehsalın vəziyyəti
- Resursların nemətlərə və xidmətlərə çevrilməsi prosesi
- İqtisadiyyatın subyektlərinin bu və ya digər məhsulun növünün istehsalı üzrə ixtisaslaşması

123. İstehsal funksiyası nəyi göstərir?

- √ istehsal həcmi və istifadə olunan istehsal amillərinin asılılığını
- firmanın maksimum istehsal həcmi
- firmanın iqtisadi ehtiyatlara və istehsalın başqa şərtlərinə tələbatını
- müxtəlif istehsal sahələrində məhsul istehsalının həcmi
- istifadə olunan istehsal amillərinin kəmiyyəti arasında qarşılıqlı asılılığı

124. Əmək, kapital, torpaq və sahibkarlıq qabiliyyəti kateqoriyalarını birləşdirən əlamət nədir?

- √ bunlar istehsal amilləridir
- bunlar iqtisadiyyatın fundamental prinsipləridir
- bunlar makroiqtisadi göstəricilərdir
- bunlar hamısı maddi nemətlərdir
- hamısı maddi – istehsal resurslarıdır

125. İstehsalın imkanlarına və məhsuldarlığına həlledici təsir göstərən mühüm element nədir?

- √ istehsal amili
- əmək predmeti
- texnologiya
- maddi nemət
- əmək vasitəsi

126. Qeyri – aşkar xərclər – bu:

- istehsalın həcmi dəyişməsilə dəyişməyən xərclərdir
- √ resurslardan istifadənin mümkün variantlarından birinin seçilməsi nəticəsində meydana çıxan xərclərdir
- mühasibat hesabatında əks olunan xərclərdir
- istehsalın həcmi dəyişməsilə dəyişən xərclərdir
- mühasibat xərcləri plus iqtisadi xərclər

127. Mühasibat mənfəəti:

- iqtisadi və normal mənfəətlərin məcmusudur
- ✓ məhsul satışından gəliri və aşkar xərcləri arasında fərkdir
- məhsul satışından gəliri və tam xərcləri arasında fərkdir
- aşkar və gizli xərclərin cəmidir
- məhsul satışı və gizli xərclərdən gəlirlər arasında fərkdir

128. Son hədd xərcləri əyrisi orta dəyişən xərclər əyrisini o nöqtədə kəsir ki, burada

- mənfəət maksimumdur
- mənfəət 0-a bərabərdir
- orta dəyişən və orta sabit xərclər üst-üstə düşür
- son hədd xərcləri minimumdur
- ✓ orta dəyişən xərclər minimumdur

129. Aşağıdakı müddəalardan hansı düzgündür:

- müddəalardan heç biri düzgün deyildir
- iqtisadi mənfəət – qeyri-aşkar xərclər = mühasibat mənfəəti
- ✓ mühasibat mənfəəti - qeyri-aşkar xərclər = iqtisadi mənfəət
- iqtisadi mənfəət – mühasibat mənfəəti = aşkar xərclər
- aşkar xərclər + qeyri-aşkar xərclər = mühasibat xərcləri

130. Uzunmüddətli dövrdə istehsalın optimal həcmi bu nöqtədə əldə edilir:

- orta xərclər artmağa başlayan nöqtədə
- ✓ orta istehsal xərcləri minimal olan nöqtədə
- son hədd xərclər 0-a bərabər olan nöqtədə
- orta dəyişən xərclərlə orta sabit xərclərin bərabər olduğu nöqtədə
- ümumi xərclərin minimal olduğu nöqtədə

131. Qısamüddətli dövrdə sahibkar istehsal həcmi artırmağa bilər:

- ✓ verimin azalması effekti başlayana qədər
- miqyasda qənaət effekti başlayana qədər
- qısamüddətli dövrdə istehsal həcmi artırmağa lüzum yoxdur
- sabit xərclər aradan qalxana qədər
- son hədd xərcləri 0 bərabər olana qədər

132. Son hədd xərcləri:

- ✓ əvvəl azalır, sonra artır
- dəyişilməz qalır
- yavaş-yavaş azalır
- yavaş-yavaş artır
- əvvəlcə artır, sonra azalır

133. Orta ümumi xərclər:

- ✓ əvvəlcə azalır, sonra artır
- dəyişilməz qalır
- əvvəlcə artır, sonra azalır
- həmişə artır
- həmişə azalır

134. Dəyişən xərclər ümumi xərclərdən aşağıdakı kəmiyyət qədər fərqlənir:

- aşkar xərclər
- gizli xərclər
- orta xərclər

- √ daimi xərclər
- son hədd xərcləri

135. Sabit xərclərə aiddir:

- idarəetmə heyətinin əməkhaqqına, xammalın alınmasına məsrəflər, kreditlərə görə faizlərin ödənişi
- işçilərin əməkhaqqından, avadanlığın əldə edilməsinə məsrəflər, renta ödənişləri
- √ idarəetmə və mühafizə heyətinin əməkhaqqı məsrəfləri, kreditə görə faizlər
- fəhlələrin əməkhaqqında məsrəflər, xammal və avadanlığın dəyəri
- xammal, elektrik enerjisinə məsrəflər, kreditə görə faizlər, icarə haqqı

136. Azalan verilmə qanununun fəaliyyəti bildirir ki:

- √ istehsalın həcmünün artması ilə orta xərclər müəyyən andan başlayaraq artacaqdır
- bəzən texnologiyalar şəraitində məhsul buraxılışının həcmi ixtisar olunmağa meyil edir
- tətbiq olunan istehsal amillərinin miqdarının artması ilə miqyas effekti azalır
- istehsalın həcmünün artması ilə son hədd xərclərinin qiyməti mənfi olur
- istehsalda istifadə olunan resursların keyfiyyəti daima azalır

137. Əmtəə istehsalı xərcləri aşağıdakını müəyyənləşdirən amildir:

- √ əmtəə təklifini
- əmtəəyə tələbi
- istehlakçı seçimini
- əmtəənin son hədd faydalılığını
- əmtəənin ümumi faydalılığını

138. Sabit xərclər – bu:

- qeyri - aşkar xərclərdir
- mühasibat xərcləridir
- onların əldə olunması məqamında olan qiymətlər üzrə resurslara məsrəflərdir
- √ firmanın, hətta məhsul istehsal edilmədiyi halda belə çəkdiyi xərclərdir
- daha əlverişli istehsal şəraitində məhsul istehsalının minimum xərcləridir

139. Məhsul buraxılışının istənilən həcmindən firmanın ümumi xərcləri bərabərdir:

- orta ümumi xərclərlə orta dəyişən xərclərin fərqi
- son hədd xərclərinin əmtəə buraxılışının həcmindən hasilinə
- orta aşkar xərclərin orta dəyişən xərclərin cəminə
- √ orta ümumi xərclərin əmtəə buraxılışının həcmindən hasilinə
- orta dəyişən xərclərin əmtəə buraxılışının həcmindən hasilinə

140. Miqyasda qənaət effekti nədən ibarətdir ?

- √ ondan ibarətdir ki, istehsal həcmünün artması zamanı məhsul vahidinə düşən xərclər azalır
- ondan ibarətdir ki, istehsal həcmindən artması ilə dəyişən xərclər artır, sabit xərclər isə azalır
- ondan ibarətdir ki, istehsal həcmindən azalması ilə ümumi xərclər aşağı düşür.
- ondan ibarətdir ki, qənaət istehsal miqyaslarının azaldılması hesabına əldə olunur
- ondan ibarətdir ki, sahibkarlar daima istehsal miqyasını artırırırlar

141. Firmanın mülkiyyəti olan resursların istifadəsinin alternativ xərcləri – bu :

- √ qeyri - aşkar xərclərdir
- iqtisadi xərclərdir
- qısamüddətli dövr üçün nəzərdə tutulmuş orta xərclərdir
- mühasibat hesabatında əks olunmayan xərclərdir
- mühasibat xərcləridir

142. Ümumi (məcmu) xərclər – bu:

- sabit xərclər - dəyişən xərclər
- qeyri - aşkar xərclər - mühasibat xərcləri
- ✓ sabit xərclər+ dəyişən xərclər
- mühasibat xərcləri+ iqtisadi xərclər
- son hədd xərcləri + orta xərclər

143. Dəyişən və sabit xərclər anlayışı yalnız mövcud olur:

- təkmlil rəqabətli bazar üçün
- inhisar rəqabətli bazar üçün
- ✓ qısamüddətli dövrdə
- uzunmüddətli dövrdə
- inhisarçı firma üçün

144. Sabit xərcləri tapmaq üçün zəruridir:

- sabit xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq
- ümumi xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq və buraxılışın həcminə bölmək
- orta ümumi xərclərdən, orta dəyişən xərcləri çıxmaq
- ✓ ümumi xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq
- orta və son hədd xərclərini vurmaq

145. İstehsal amillərinin qiymətlərinin dəyişməz qalması şərtilə istehsalın genişləndirilməsinin ən ucuz yolunu əks etdirən xətt necə adlanır?

- Engel əyrisi
- İzokvanta
- ✓ inkişaf trayektoriyası
- laqeydlik əyrisi
- İzokosta

146. Cari qərar qəbul edilərkən nəzərə alınmayan real xərclər necə adlanır?

- ✓ qayıtmaz xərclər
- son hədd xərcləri
- orta xərclər
- qeyri-aşkar xərclər
- aşkar xərclər

147. İstehsal amillərinin eyni bərabər həcmdə istehsal xərcləri tələb edən kombinasiyalarını əks etdirən əyri necə adlanır?

- ✓ izokosta
- izokvanta
- istehsal imkanları əyrisi
- laqeydlik əyrisi
- büdcə xətti

148. Xammal və materiallar hansı xərclərə aiddir?

- ✓ dəyişən xərclərə
- iqtisadi mənfəətə
- mühasibat mənfəətinə
- gizli xərclərə
- daimi xərclərə

149. İstehsal amillərinin alınmasına xərclərin məcmusu:

- ✓ aşkar xərclərdir
- iqtisadi mənfəətdir
- mühasibat mənfəətidir

- gizli xərclərdir
- iqtisadi xərclərdir

150. İstehsal amillərinin uzlaşdırılmasının bütün mümkün variantları ilə buraxılan məhsulun həcmi arasındakı qarşılıqlı əlaqə aşağıdakı anlayışın köməyiylə ifadə olunur:

- istehsal imkanları əyrisilə
- təklifin elastikliyilə
- ümumi xərclər əyrisilə
- məhsul buraxılışının ümumi həcm əyrisilə
- ✓ istehsal funksiyası ilə

151. «Normal mənfəət» anlayışı bildirir:

- mühasibat mənfəətinin vergi tutulmayan hissəsini
- gəlirin xərcləri üstələməsini göstərən kəmiyyətini
- ✓ istehsalçıya mövcud sahədə qalmağa imkan verən minimum mənfəəti
- istehsalın inkişafı üçün normal şəraiti təmin edən gəliri
- mənfəətin orta sahə normasını

152. Dəyişən xərclər – bu:

- ✓ istehsal həcmindən dəyişməsindən asılı olaraq dəyişən xərclərdir
- məhsul vahidinin istehsalına düşən xərclərdir
- alternativ xərclərdir
- aşkar və qeyri – aşkar xərclərdir
- istehsal həcmindən dəyişməsindən asılı olmayaraq mövcud olan xərclərdir

153. Orta dəyişən xərclər –bu:

- ✓ məhsul vahidinə düşən dəyişən məsrəflərdir
- xammal, avadanlıq, nəqliyyata məsrəflərdir
- kreditlər üzrə faizin ödənişinə məsrəflər və icarə haqqıdır
- istehsalın artımı ilə dəyişən məsrəflərdir
- məhsul vahidinə düşən ümumi məsrəflərdir

154. Orta sabit xərclər - bu:

- ✓ məhsul vahidinə düşən sabit xərclərdir
- ümumi və son hədd xərcləri arasındakı fərkdir
- məhsul istehsalının iqtisadi xərcləridir
- məhsul istehsalının mühasibat xərcləridir
- xammal, avadanlıq ,nəqliyyata məsrəflərdir

155. Orta xərclər – bu:

- orta sabit və orta dəyişən xərclərin fərqidir
- məhsul buraxılışının kəmiyyətinə vurulmuş son hədd xərcləridir
- məhsul vahidinə düşmə hesabı ilə sabit xərclərdir
- dəyişən və sabit xərclərin cəmidir
- ✓ məhsul vahidinin buraxılışına düşən xərclər

156. "Normal mənfəət" anlayışına aşağıdakı təriflərdən hansı daha çox uyğun gəlir?

- ✓ həmin sahədə firmanın qalması üçün zəruri olan minimum mənfəət
- sahədə tipik firmanın əldə etdiyi mənfəət
- işlərin normal aparılması şəraitində firmanın alacağı mənfəət
- heç bir tərif
- son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olduqda firmanın əldə etdiyi mənfəət

157. Qiymətlərin yüksəldilməsi hesabına gəlirlərini artırma bilməyən satıcıların rəqabət üsulu necə adlanır?

- √ təkamil rəqabət
- ədalətsiz rəqabət
- qeyri – təkamil rəqabət
- qiymət rəqabət
- ədalətli rəqabət

158. Bazar hökmranlığına malik firmanın satışının həcminə nəzarət etdiyi rəqabət üsulu necə adlanır.

- √ qeyri – təkamil rəqabət
- ədalətsiz rəqabət
- təkamil rəqabət
- qiymət rəqabət
- ədalətli rəqabət

159. Sahədən çıxdığı halda firma üçün yaranan geri dönməyən xərclər necə adlanır.

- √ çıxış hədləri
- mühasibat xərcləri
- ümumi xərcləri
- iqtisadi xərcləri
- son hədd xərcləri

160. Mənfəətin maksimumlaşdırılması şərtini əks etdirən ifadəni göstərin.

- √ $MC=MR$
- $MC=MP$
- $AC=MC$
- $AC=MP$
- $MC < MR$

161. Ümumi gəlirlə istehsal cəlb olunmuş ehtiyatlara görə ödənişlərdən ibarət olan mühasibat xərclərinin fərqi nəyi göstərir?

- ümumi mənfəət
- son hədd mənfəət
- √ mühasibat mənfəəti
- iqtisadi mənfəət
- orta mənfəət

162. Əsas qərarların rəhbər tərəfindən qəbul olunduğu firma tipi necə adlanır.

- √ direktor firması
- sahibkarlıq firması
- kapitalist firması
- özü idarə olunan firma
- dövlət firması

163. İşçilər kollektivinə məxsus olan qarum göstərin.

- √ özü idarə olunan firma
- direktor firması
- sahibkarlıq firması
- kapitalist firması
- dövlət firması

164. Nəzarəti idarəetmədən ayırmaqla səciyyələnən və çoxlu kapital sahiblərinə məxsus olan qarumu göstərin.

- √ kapitalist firması
- direktor firması

- sahibkarlıq firması
- özü idarə olunan firma
- dövlət firması

165. İdarəetmə və nəzarət funksiyalarını həyata keçirən, mənfəətin maksimumlaşdırılmasına yönələn bir nəfərə məxsus olan qurumu göstərin

- ✓ sahibkarlıq firması
- direktor firması
- kapitalist firması
- özü idarə olunan firma
- dövlət firması

166. Ümumi mənfəət bərabərdir:

- ✓ istehsal olunmuş və satılmış məhsulun kəmiyyəti ilə orta mənfəətin hasilinə
- orta və son hədd mənfəətin cəminə
- orta xərclər ilə istehsal olunmuş və satılmış məhsulun kəmiyyətinin hasilinə
- ümumi gəlir və ümumi xərclərin cəminə
- orta gəlirlə orta xərclərin fərqinə

167. Firmanın orta gəliri ilə orta xərcləri arasındakı fərq:

- ✓ orta mənfəətdir
- son hədd gəliridir
- orta xərclərdir
- ümumi mənfəətdir
- orta gəlirdir

168. Firmanın ümumi gəliri ilə ümumi xərcləri arasındakı fərq:

- ✓ ümumi mənfəətdir
- son hədd gəliridir
- orta xərclərdir
- orta mənfəətdir
- orta gəlirdir

169. “Sahə” nədir ?

- ✓ qarşılıqlı əvəzlənən məhsullar istehsal edən firmalar qrupu
- qarşılıqlı tamamlanan məhsullar istehsal edən firmalar qrupu
- eyni texnologiyalardan istehsal edən firmalar qrupu
- ümumi təsnifatı səciyyələri ilə aşkar olunan müəssisələr qrupu
- eyni ehtiyatlardan istifadə edən firmalar qrupu

170. Bazar hakimiyyəti dərəcəsinin göstəricisi budur:

- ✓ Lerner indeksi
- Filips ayrısı
- son hədd əvəzləmə norması
- Pareto meyarı
- Lorents ayrısı

171. Bazar quruluşunun təsnifatı zamanı bu əlamət nəzərə alınmır:

- ✓ firmanın fəaliyyət göstərdiyi sahə
- sahəyə müstəqil girmək və ondan çıxmaq
- qiymətlər üzərində ayrı ayrı firmaların nəzarəti
- bütün sadalananlar nəzərə alınır
- sahədə firmaların sayı

172. Firmanın bazar hakimiyyətinin dərəcəsi hər şeydən əvvəl bundan asılıdır:

- ✓ onun məhsuluna tələb elastikliyindən
- məhsulun standartlaşdırılması dərəcəsi
- sahəyə daxil olmaq üçün baryerlərin olmasından
- firmanın mənfəətinin kəmiyyətindən
- alıcıların məlumatlandırılması dərəcəsi

173. Satışdan gəlirin maksimallaşdırılması hansı nəzəriyyəyə görə firma fəaliyyətinin əsas motivi hesab olunur:

- ✓ firmanın menecer nəzəriyyəsi
- həcmə maksimallaşdırılması nəzəriyyəsi
- firmanın davranış nəzəriyyəsi
- sadalananlardan heç biri
- ənənəvi firma nəzəriyyəsi

174. Hansı firma nəzəriyyəsi firmanın məqsədlərinin çox olduğunu irəli sürür:

- həmçinin maksimallaşdırılma nəzəriyyəsi
- ✓ davranış nəzəriyyəsi
- ənənəvi nəzəriyyə
- menecer nəzəriyyəsi
- sadalananlardan heç biri

175. Mənfəətin maksimallaşdırılması hansı nəzəriyyəyə görə firma fəaliyyətinin əsas motivi hesab olunur?

- ✓ ənənəvi firma nəzəriyyəsi
- həcmə maksimallaşdırılması nəzəriyyəsi
- çoxməqsədli nəzəriyyə
- sadalananlardan heç biri
- firmanın menecer nəzəriyyəsi

176. Differensiallaşdırılmış məhsul üzərində hökmran mövqeyə malik satıcıların satış həcmi uğrunda rəqabət apardığı bazar strukturu növü necə adlanır?

- ✓ inhisarçı rəqabət
- inhisar
- oliqopoliya
- oliqopsoniya
- təkmil rəqabət

177. Sahə bazarında firmaların qarşılıqlı təsirinin xarakterini müəyyənləşdirən və bazar tarazlığının yaranmasını təmin edən bazar quruluşunun xüsusiyyətlərinin cəmi nədir ?

- ✓ bazar strukturu
- bazarı təsnifatı
- sahə strukturu
- bazarın təmərküzləşməsi
- bazar infrastrukturı

178. Maksimum mənfəət təmin etmək üçün firma hansı buraxılış həcmi seçməlidir?

- ✓ son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olduqda
- ümumi xərclər minimum olduqda
- sabit və dəyişən xərclər bərabər olduqda
- orta və son hədd gəliri bərabər olduqda
- maksimallaşdırma

179. Ümumi gəlirlə iqtisadi xərclərinin fərqi nəyi göstərir?

- ✓ iqtisadi mənfəət
- ümumi mənfəət
- orta mənfəət
- son hədd mənfəəti
- mühasibat mənfəəti

180. Əlavə satılmış məhsul vahidindən ümumi gəlirin artımı belə adlanır.

- ✓ son hədd gəliri
- son hədd mənfəəti
- ümumi xərçlər
- orta gəlir
- son hədd xərçləri

181. Satılmış məhsul vahidindən əldə olunan gəlirlər necə adlanır?

- ✓ orta gəlir
- orta mənfəət
- ümumi gəlir
- son hədd gəlir
- orta xərçlər

182. İstehsal olunmuş məhsulun satışından əldə olunan ümumi gəlir nədir ?

- ✓ ümumi gəlir
- ümumi mənfəət
- orta gəlir
- son hədd gəlir
- ümumi xərçlər

183. Fəaliyyətinə aid mühüm qərarların dövlət orqanları tərəfindən qəbul olunduğu firma necə adlanır.

- ✓ dövlət firması
- özü idarə olunan firma
- kapitalist firması
- sahibkarlıq firması
- direktor firması

184. Firmanın ehtiyatların koordinasiyasını həyata keçirən institusional qrup kimi səciyyələndirən firma nəzəriyyəsini göstərin.

- ✓ institusional
- meneceral
- davranış
- sadalanlardan heç biri
- neoklassik

185. Firmanın fəaliyyəti istehsal funksiyası ilə ifadə olunan texnoloji vahid kimi səciyyələndirən firma nəzəriyyəsini göstərin.

- ✓ neoklassik
- meneceral
- davranış
- sadalanlardan heç biri
- instisional

186. Mənfəəti maksimumlaşdırmaq məqsədi ilə öz fəaliyyətini optimallaşdırmaq prinsipi əsasında işləyən istehsal vahidi mikroiqtsadiyyatda necə adlanır?

- ✓ firma
- dövlət
- sahə

- bank
- ev təsərrüfatı

187. Əlavə əmtəə vahidinin satışından əldə olunmuş mənfəət:

- orta mənfəətdir
- minimum gəlirdir
- maksimum gəlirdir
- ümumi mənfəətdir
- ✓ son hədd mənfəətdir

188. Çoxsaylı istehsalçının və yeganə alıcı olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- ✓ Monopsoniya
- Oliqopoliya
- Oliqopsoniya
- İnhisar
- Polipoliya

189. 0501 215. Yeganə istehsalçının və çoxsaylı istehlakçının olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- ✓ İnhisar
- Oliqopoliya
- Oliqopsoniya
- Monopsoniya
- Polipoliya

190. Bir neçə əmtəə istehsalçının və çoxsaylı istehlakçının olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- ✓ Oliqopoliya
- Oliqopsoniya
- İnhisar
- Monopsoniya
- Polipoliya

191. Bir neçə əmtəə istehlakçının və çoxsaylı müstəqil istehsalçının olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- ✓ Oliqopsoniya
- Oliqopoliya
- İnhisar
- Monopsoniya
- Polipoliya

192. Eyni növ əmtəənin çoxlu sayda müstəqil istehsalçısı və həmin əmtəənin külli miqdarda təcrid olunmuş istehlakçısı ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- ✓ Polipoliya
- Oliqopsoniya
- İnhisar
- Monopsoniya
- Oliqopoliya

193. Qeyri-təkmil rəqabət növlərinə nə aid deyil?

- ✓ sadalananların hamısı aiddir
- inhisarçı rəqabət
- oliqopoliya
- oliqopsoniya
- inhisar

194. Bazar quruluşunun tipinin müəyyənləşdirilməsi üçün iqtisadçılar tərəfindən aşağıdakı səciyyələrdən hansı istifadə edilir?

- √ bütün yuxarıdakılar doğrudur
- müxtəlif firmalar tərəfindən istehsal olunan məhsulların bircinslilik dərəcəsi
- bazar iştirakçılarının qarşılıqlı əlaqəsinin səciyyəsi
- sahə hədlərinin yüksək olması
- satıcıların sayı və onlar arasında bazarın bölüşdürülməsi səciyyəsi.

195. Bazar hakimiyyəti, bu:

- √ maksimum mənfəət götürmək məqsədilə qiymətə təsiretmə imkanı
- zəmanətli mənfəət əldə etmək imkanı
- istehlakçıların üstünlüklərilə hesablaşmamaq imkanı
- sadalananlardan heç biri
- öz əmtəəsinə istənilən qiyməti təyin etmək imkanı

196. Təkmil rəqabət əlamətlərinə nə aid olmadığını göstərin:

- √ yalnız sahədaxili rəqabətin olması
- rəqabətin hər bir iştirakçısının qərarlar qəbul etməsi sərbəstliyi
- rəqabətin hər bir iştirakçısında bazarın vəziyyəti haqqında tam informasiyanın olması
- əmtəələrin diferensiasiyasının olmaması
- iştirakçıların qeyri, məhdud miqdarı

197. Müasir iqtisadi nəzəriyyə neçə bazar strukturu tiplərini ayırır?

- √ 4.0
- 3.0
- 5.0
- 6.0
- 2.0

198. Firmanın davranış nəzəriyyəsi hansı ölkədə daha geniş yayılmışdır?

- √ Yaponiya
- Kanada
- Almaniya
- Fransa
- Böyük Britaniya

199. Firmanın belə nəzəriyyəsi mövcud deyil:

- √ məqsədlərin maksimallaşması nəzəriyyəsi
- menecer
- həcmə maksimum nəzəriyyəsi
- bütün sadalananlar mövcuddur
- ənənəvi

200. Ehtiyatların optimal bölgüsünü əks etdirən ifadəni göstərin.

- $MC=P$
- √ $MC=AC$
- $MC < MR$
- $P < MC$
- $MC < MP$

201. Ehtiyatların optimal bölgüsü nə vaxt təmin olunur.

- bütün firmalar tarazlı vəziyyətdə olduqda
- √ məhsul istehsalının son hədd xərcləri onun bazar qiymətinə bərabər olduqda

- bütün firmalar mənfəət əldə etdikdə
- alıcıların bütün tələbatları yüksək səviyyədə ödənildikdə
- bazar qiyməti məhsul istehsalının son hədd xərclərindən aşağı olduqda

202. Azalan xərcli sahənin uzunmüddətli təklif əyrisi hansı şəkildə olacaq?

- ✓ azalan əyri
- şaquli xətt
- koordinatın əvvəlindən çıxan düz xətt
- artan əyri
- üfüqi xətt

203. Artan xərcli sahənin uzunmüddətli təklif əyrisi hansı şəkildə olacaq?

- azalan əyri
- ✓ artan əyri
- üfüqi xətt
- koordinatların başlanğıcından çıxan düz xətt
- şaquli xətt

204. Sabit xərcli sahənin uzunmüddətli təklif əyrisi hansı şəkildə olacaq?

- şaquli xətt
- artan əyri
- ✓ üfüqi xətt
- koordinatların başlanğıcından çıxan düz xətt
- azalan əyri

205. Təkmil rəqabətli bazarda firmanın mənfəət əldə etməsi və ya itkiləri olması nədən asılıdır.

- ✓ bazar qiyməti ilə firmanın orta xərcləri arasındakı nisbətdən
- sadədə firmaların sayından
- firmanın son hədd xərclərinin kəmiyyətindən
- firmanın ümumi xərclərinin kəmiyyətindən
- bazarda qoyulan qiymətlərdən

206. Qiymətin minimum orta xərclərə bərabər olduğu nöqtə necə adlanır?

- mənfəətin maksimallaşdırılması nöqtəsi
- qiymət orta minimal xərclərə bərabər ola bilməz
- ✓ itkisizlik nöqtəsi
- firmanın bağlanma nöqtəsi
- tarazlıq nöqtəsi

207. Əgər təkmil rəqabətli bazarda fəaliyyət göstərən firma öz məhsulunun təklifini azalrsa, onda bu:

- ✓ bazara heç bir təsir göstərməz
- əmtənin bazar qiymətinin azalmasına səbəb olar
- əmtənin bazar qiymətinin yüksəlməsinə səbəb olan
- bazarda əmtə defisitinə səbəb olar
- bazarda əmtə artıqlığına səbəb olar

208. Firma mənfəəti maksimallaşdırır, əgər:

- ✓ istehsal amilinin yaratdığı son hədd məhsulunun dəyəri həmin istehsal amilinin qiymətinə bərabərdirsə
- son hədd gəliri son hədd xərclərindən aşağıdırsa
- istehsal amilinin yaratdığı son hədd məhsulunun dəyəri həmin istehsal amilinin qiymətindən aşağıdırsa
- istehsal amilinin yaratdığı son hədd məhsulunun dəyəri həmin istehsal amilinin qiymətindən yüksəkdirsə
- son hədd gəliri son hədd xərclərindən yüksəkdirsə

209. Təkmil rəqabət bazarında bazar tələbinin artması nəticəsində qiymətlər yüksəlsə:

- √ bazara yeni firmaların axını nəzərə çarpır
- əmtəə qıtlığı yaranır
- doğru cavab yoxdur
- firmalar iqtisadi mənfəət ala bilmir
- firmaların arasında rəqabət güclənir

210. Qısamüddətli dövrdə təkmil rəqabət bazarı üçün doğrudur.

- tələbin qiymətə görə elastikliyi sıfıra bərabərdir.
- firmalar iqtisadi mənfəət əldə etmir
- √ bazar qiymətinin dəyişməsi ilə firmalar istehsalın həcmi dəyişirlər
- bazar tələbinin kəmiyyəti sabitdir və qiymətdən asılı deyil
- tələbdən heç bir dəyişiklik mümkün deyil

211. Təkmil rəqabətli bazarda fəaliyyət göstərən firma üçün səciyyəvi olanı göstərin.

- firma sahə bazasının hissəsinə nəzarət edir
- doğru cavab yoxdur
- bütün firmalar eyni rəqabət metodlarından istifadə edir
- √ onun məhsuluna tələb mütləq şəkildə elastikdir
- firma iqtisadi mənfəət əldə edə bilmir

212. Orta dəyişən xərclərin əyrisinin ən aşağısında yerləşən nöqtə adlanır:

- √ firmanın bağlanması nöqtəsi
- düzgün cavab yoxdur
- zərərsizlik nöqtəsi
- qısamüddətli firmanın tarazlıq nöqtəsi
- uzunmüddətli dövrdə firmanın tarazlıq nöqtəsi

213. Təkmil rəqabətli firma üçün qısamüddətli dövrdə əmtənin qiyməti bərabərdir:

- orta xərclər + iqtisadi mənfəət
- √ son hədd gəlirinə və orta gəlirə
- orta xərclərə
- son hədd xərclərinə
- sabit xərclər

214. Təkmil rəqabətli sahədə tarazlıq qərarlaşır, əgər:

- √ qiymət minimal orta xərclər səviyyəsində olarsa
- firmanın son hədd gəliri orta gəlirdən yüksək olarsa
- orta xərclər son hədd xərclərinə bərabər olarsa
- orta xərclər son hədd xərclərinədən yüksək olarsa
- firma iqtisadi mənfəət əldə edərsə

215. Allaktiv səmərəlilik nədir?

- √ resursların optimal bölgüsü
- alıcıların bütün tələbatları yüksək səviyyədə ödənilir
- bütün firmalar iqtisadi mənfəət əldə edirlər
- bütün tarazlı vəziyyətdədirlər
- cəmiyyətə zəruri olan hər bir əmtəə ən az xərclərlə istehsal olunur

216. Tarazlıq qiyməti uzunmüddətli orta istehsal xərclərinə bərabər olduqda və firma iqtisadi mənfəətin sıfıra bərabər olduğu həcmdə məhsul buraxılışı həyata keçirdikdə bazarın belə halı necə adlanır?

- bağlanma nöqtəsi

- mənfəətin maksimumlaşması nöqtəsi
- ✓ sahənin uzunmüddətli tarazlığı
- firma qısamüddətli tarazlığı
- itkisizlik nöqtəsi

217. Özü qiymət siyasəti aparmayan, yalnız bazar qiymətlərinə uyğunlaşan firma belə adlanır.

- ✓ təkamil rəqabətli firma
- oliqopsoniya
- monopsoniya
- oliqopoliya
- inhisar

218. Təkamil rəqabətin çatışmazlıqlarına nə aid deyil?

- ✓ Sadalananların hamısı təkamil rəqabətin çatışmazlıqlarına aiddir
- Ona bazar qeyri-müəyyənliyi və risk xasdır
- Məhsulun differensiasiyasını nəzərdə tutmur
- İnhisarların yaranma tendensiyasını doğurur
- İnsanlar arasında əmlak qeyri-bərabərliyinin təzahürünə aparır

219. Təkamil rəqabətin üstünlüklərinə nə aid deyil?

- Sahibkar fəallığını inkişaf etdirir
- Resursların bölgüsünün səmərəliliyi təmin edilir
- İstehsal səmərəliliyi təmin edilir
- ✓ Sadalananların hamısı təkamil rəqabətin üstünlüklərinə aiddir
- Özünütənzimləmə qabiliyyəti

220. Bazar qiyməti ilə məhsul satışından əldə olunan pulla onun istehsalına çəkilən son hədd xərclərinin məbləği arasındakı fərq:

- mühasibət mənfəətdir
- dəyişən xərclərdir
- ✓ istehsalçının əlavə gəliridir
- iqtisadi mənfəətdir
- sabit xərclərdir

221. Bazarda təkamil rəqabət şərtləri o vaxt yerinə yetirilir ki;

- ✓ firmalar bazar qiymətlərinə təsir göstərmir
- yuxarıda göstərilən bütün şərtlər yerinə yetirilməlidir
- firmalar müxtəlif əmtəələr istehsal edir
- istehlakçılar bazar haqqında tam informasiyaya malik deyillər
- firmalar iqtisadi mənfəət əldə edə bilmir

222. Təkamil rəqabətli bazarda iqtisadi mənfəət:

- ✓ uzunmüddətli dövr ərzində ola bilməz
- daima yeri var
- əgər son hədd gəliri son hədd xərclərindən çox olarsa ola bilər
- əgər ümumi xərclər firmanın ümumi gəlirindən çox olarsa ola bilər
- mühasibat mənfəəti ilə üst-üstə düşür

223. İstehsal səmərəliliyi təxmin edir:

- bütün firmalar iqtisadi mənfəət alır
- alıcıların bütün tələbatları ən yaxşı halda ödənilir
- ✓ cəmiyyət üçün zəruri olan hər bir əmtəə ən aşağı xərclərlə ilə istehsal olunur
- cəmiyyətin resursları elə bölünüb ki, hansı ki, ictimai tələbatların ödənilməsini maksimallaşdırır
- bütün firmalar tarazlı vəziyyətdə olur

224. Təkmil rəqabətli firma mənfəəti maksimumlaşdırır, əgər:

- əmtənin qiyməti orta dəyişən xərclərə bərabər olarsa
  - qiymət orta xərclərə bərabər olarsa
  - orta gəlir orta xərclərə bərabər olarsa
  - firmanın təkcə mühasibat mənfəəti deyil, iqtisadi mənfəəti də olarsa
- ✓ son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olarsa

225. Təkmil rəqabət əlamətlərinə aid olmayanları göstərin:

- rəqib tərəflərin hər birinin tələb, təklif və qiymət haqqında informasişlaşması
  - istehsal resurslarının mobilliyi
- ✓ qiymət diskriminasiyası
- iştirakçıların çoxluğu
  - hər bir rəqibin qərar qəbul etmək azadlığı

226. Hansı bazar quruluşunda firmalar sərbəst olaraq sahəyə daxil ola və oradan çıxı biləcək?

- ✓ təkmil rəqabət
- duopoliya
  - inhisarçı rəqabət
  - oliqopoliya
  - inhisar

227. Heç biri əmtənin bazar qiymətinə təsir edə bilməyən eyni məhsul istehsal edən çoxsaylı firmaların bazar quruluşu, bu:

- ✓ təkmil rəqabət
- duopoliya
  - oliqopoliya
  - inhisarçı rəqabət
  - inhisar

228. Təkmil rəqabətin şərti deyil:

- sahəyə girişin və aradan çıxışın azadlığı
  - qiymətlərə təsir etmənin mümkünsüzlüyü
  - çoxlu miqdarda sərbəst istehsalçılar
- ✓ əmtəələrin differensiasiyası
- çoxlu miqdarda sərbəst istehlakçılar

229. İnhisarçı firmanın davranışı üçün səciyyəvi olan:

- ✓ inhisar maksimum mənfəəti təmin edən qiymət və istehsal həcmi seçir
- inhisar həmişə istehsal xəclərinin minimum səviyyəyə qədər azaltmağa çalışır
  - inhisar həmişə yalnız istehsal həcmi seçir və qiymətə təsir edə bilmir
  - inhisar mənfəətin maksimumlaşdırılmasında maraqlı deyil
  - inhisar həmişə differensiallaşdırılmış məhsul buraxır

230. İnhisarçı bazarda tarazlıq şəraitində:

- əmtəələr təkmil rəqabət şəraitində olan qiymətlərə satılır
  - əmtəələr orta xərclərə bərabər qiymətə satılır
  - əmtəələr son hədd gəlirlərinə bərabər qiymətə satılır
  - əmtəələr son hədd xərclərinə bərabər qiymətə satılır
- ✓ əmtəələr son hədd xərclərindən yüksək qiymətə satılır

231. Hansı rəqabət strukturu şəraitində firma uzunmüddətli dövrdə iqtisadi mənfəət əldə edir?

- ✓ İnhisar

- Oliqopoliya
- İnhisarçı rəqabət
- Təkmil rəqabət
- Oliqopsoniya

232. İnhisarçı firma qiymət diskriminasiyası həyata keçirərsə:

- ✓ firmanın gəliri vahid qiymətə satıldığından çox olar
- bazarda əmtəə qıtlığı yaranar
- doğru cavab yoxdur
- onun istehsalının həcmi azalar
- topdansatış alıqları üstünlük əldə edər

233. İstehsal həcmnin artması ilə inhisar üçün qaçılmazdır:

- onun son hədd xərclərinin azalması
- onun məhsullarının qiymətinin yüksəlməsi
- ✓ onun son hədd gəlirinin azalması
- onun mənfəətinin artması
- onun ümumi gəlirlərinin azalması

234. Təbii inhisar dövlət tərəfindən tənzimlənməlidir, çünki əks halda:

- ✓ təklif optimal həcmdən az olacaq
- firma itkilərlə üzləşəcək
- məhsul artıqlığıbaş verəcək
- başqa firmalar sahəyədaxil ola bilməyəcək
- ehtiyatların soyğunçuluqla istifadəsi boş verə bilər

235. İnhisarçı firmanın tarazlığını hansı şərt əks etdirir?

- ✓ $MC=MR<P$
- $AC=MP$
- $AC=MC<MR$
- $MC<MR=P$
- $MC=MR=P$

236. Təbii inhisar üçün xarakterik deyil:

- aşağı son hədd xərcləri
- bütün sadalananlar təbii inhisarlar üçün xarakterikdir
- ✓ onun məhsuluna aşağı tələb
- yüksək ilkin kapital qoyuluşu
- yüksək sabit xərclər

237. Mənfəəti maksimumlaşdıran inhisar, öz əmtəəsinə qiyməti aşağı salacaq, əgər:

- son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabədirsə
- son hədd gəliri son hədd xərclərindən aşağıdırsa
- ✓ son hədd gəliri son hədd xərclərindən çoxdursa
- orta xərclər aşağı düşürsə
- reklama xərclər artırsa

238. Əgər əmtəələr bir neçə firma tərəfindən istehsal olunursa, hansı şəraitdə inhisar onlardan daha aşağı xərclərlə istehsal edə biləcək?

- oliqopoliya
- monopsopiya
- ✓ təbii inhisar
- duopoliya
- sadə inhisar

239. İnhisarın mənfi xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- √ sadalananların hamısı inhisarların mənfi xüsusiyyətləridir
- gəlirlərin qeyri-bərabərliyinin artması
- resur bölgüsünün qeyri-səmərəliliyi
- xammalın qiymətinin aşağı salınması
- məhsulun qiymətinin artırılması

240. Qapalı inhisar tipinə aiddir:

- √ firma məhsul satışı üzrə müstəsna hüquqa malikdir;
- əhəmiyyətli dərəcədə müsbət miqyas effekti mövcuddur;
- düzqün cavab yoxdur
- firma məhsulu minimal qiymətlə satır;
- firma çox aşağı istehsal xərcləri ilə məhsul istehsal edir;

241. İnhisar hökmüranlığı tullantısız texnoloqiya əsaslanan mebil istehsalı olan inhisar hansı tipə aiddir?

- √ açıq inhisarı
- monopsoniya
- dövlət inhisar
- qapalı inhisar
- təbii inhisar

242. Yeni firmaların sahəyə daxil oşlması üçün maneələrə aiddir:

- √ bütün göstərilənlər
- firmaların razılaşdırılmış qiymət siyasəti yeritməsi
- tanınmış ticarət nişanları
- miqyas effekti
- patentlər

243. Müasir antiinhisar tənziplənməsinin əsas obyektlərinə aiddir:

- √ bütün sadalananlar
- qiymətləri saxlamaq məqsədilə ticarətin məhdudiyətləri
- qiymətlərlə bağlı sövdələşmələr
- firmaların qovuşması
- bazarın inhisarlaşması

244. Bütün birləşmiş firmaların öz kommersiya və istehsal müstəqilliyini itirdiyi inhisar forması, bu:

- √ trestdir
- sindikattır
- konserndir
- sadalananlardan heç bir
- karteldir

245. İnhisarın forması deyildir:

- √ səhmdar cəmiyyəti
- trest
- konsern
- sadalananlardan heç biri
- sindikat

246. İnhisarçı sahəyə digər firmaların girməsi yolundakı baryerlərə aid deyil:

- √ firmanın istehsal etdiyi əmtəyə tələbin yüksək elastikliyi

- bu fəaliyyət növünü yalnız bir firmaya icazə verən dövlət lisenziyaları
- nadir xammal resursuna sahib olmaq
- bütün sadalananlar sahəyə daxil olmaq üçün baryerdir
- bu əmtənin istehsalına müstəsna hüquqları firmaya verən patentlər

247. Antiinhisar qanunvericiliyinin başlıca məqsədi:

- ✓ bazar da rəqabət şərtlərini saxlamaqdır
- büdcəyə vergi daxilolmalarını artırmaqdır
- aşağı qiymətlərin təyin edilməsidir
- kiçik biznesə yardım etməkdir
- istehlakçıların hüquqlarını qorumaqdır

248. İnhisar şəraitində qiymətlərin artması bu səbəbdən saxlanılır:

- ✓ alıcılıq qabiliyyətinin məhdudluğu
- əmtələrin defisiti
- qiymət diskriminasiyası
- inhisar şəraitində qiymətlərin artması heç nə ilə məhdudlanmamışdır
- resurslara qiymətlərin artması

249. İnhisarın səciyyəvi xüsusiyyətlərinə aid deyildir?

- ✓ bütün resursların tam mobilliyi
- bazar qiymətinə təsir göstərmək imkanı
- inhisar mənfəətini mənimsəmək
- digər firmaların bazara girişinə mane olmaq imkanlarının olması
- istehsalın əksər hissəsinin bir firmada təmərküzləşməsi

250. Bazarın inhisarlaşması zamanı rifahın xalis itkiləri aşağıdakında təzahür edir:

- ✓ inhisarçı rəqabət qiymətindən yüksək qiymətə satır və inhisarçının təklifi rəqabət təklifindən aşağıdır
- inhisarlaşdırma məhsul qıtlığının yaratmasını şərtləndirir
- inhisarlaşdırma məhsul artıqlığının yaratmasını şərtləndirir
- inhisarçılığın təklifi mütləq qeyri, elastikliyidir
- inhisarçı rəqabət qiymətindən yüksək qiymətə satır və inhisarçının təklifi rəqabət təklifindən yüksəkdir

251. Birinci növ qiymət diskriminasiyası nə deməkdir?

- ✓ müxtəlif alıcılara müxtəlif əmtəə vahidləri müxtəlif qiymətə satılır
- bəzi alıcılar qrupuna qiymət güzəştləri tətbiq olunur
- tələbi qiymət elastikliyindən asılı olaraq qiymətlər dəyişdirilir
- kefiyyətindən asılı olaraq əmtələrin qiymətləri fərqləndirilir
- alınan əmtələrin sayından asılı olaraq qiymətlər fərqlənir

252. Üçüncü növ qiymət diskriminasiyası nə deməkdir?

- ✓ bəzi alıcılar qrupuna qiymət güzəştləri tətbiq olunur
- alınan əmtələrin sayından asılı olaraq qiymətlər fərqlənir
- tələbi qiymət elastikliyindən asılı olaraq qiymətlər dəyişdirilir
- kefiyyətindən asılı olaraq əmtələrin qiymətləri fərqləndirilir
- müxtəlif alıcılara müxtəlif əmtəə vahidləri müxtəlif qiymətə satılır

253. İkinci növ qiymət diskriminasiyası o deməkdir ki;

- ✓ qiymətlər alınan əmtənin miqdarından asılı olaraq fərqlənir
- alıcıların müxtəlif kateqoriyalarına qiymət imtiyazları verilir
- qiymətlər tələbin elastiklik qiymətindən asılı olaraq dəyişir
- qiymətlər əmtənin keyfiyyətindən asılı olaraq dəyişir
- əmtənin müxtəlif hissələri müxtəlif alıcılara müxtəlif qiymətə satılır

254. Qiymət diskriminasiyası, bu:

- √ eyni məhsulun müxtəlif qiymətlərlə müxtəlif alıcılara satışıdır
- işçiyə onun milliyətindən və cinsindən asılı olaraq əməkhaqqının müxtəlifliyi
- istehlak əmtəələrinə yüksək qiymətin təyin edilməsi
- qiymətlərin daimi artımı
- daha keyfiyyətli əmtəyə qiymət artımıdır

255. Mənfəəti maksimallaşdırmaq üçün inhisarçı firma istehsalın elə həcmi seçməyə çalışır ki, orada:

- √ son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olsun
- son hədd xərcləri ümumi xərclərə bərabər olsun
- son hədd gəliri orta xərclərə bərabər olsun
- son hədd xərcləri minimal olsun
- son hədd xərcləri məhsulun qiymətinə bərabər olsun

256. İnhisarçı firmanın davranışına xarakterik olan odur ki, o, cəhd edir:

- √ az məhsul istehsal etməyə və ona yüksək qiymət müəyyən etməyə
- istehsalın elə həcmi seçir, $MR=P$ olsun
- son hədd xərclərinə müvafiq olan qiyməti müəyyən etməyə
- alıcı tələbinə uyğun əmtəəni istehsal etsin
- çox məhsul istehsal etməyə və ona mümkün olan aşağı qiymət müəyyən etməyə

257. Anti-inhisar Şerman qanunu harada və nə vaxt qəbul olunmuşdur?

- √ 1890-cı ildə ABŞ-da
- 1914-cü ildə ABŞ-da
- 1935-ci ildə Belçikada
- 1937-ci ildə Danimarkada
- 1889-cu ildə Kanadada

258. Yüksək inhisarçı mənfəət götürmək məqsədilə müvazinətli qiymətdən yuxarı və ya aşağı xüsusi bazar qiymətinin müəyyənləşdirilməsi adlanır:

- √ inhisarçı qiyməti
- satıcı qiyməti
- sövdələşmə qiyməti
- sərbəst qiymət
- alıcı qiyməti

259. Əvəzedicisi olmayan əmtəənin sahədə vahid istehsalçısı, bu:

- √ inhisar
- təkmil rəqabətli firma
- monopsoniya
- duopoliya
- oliqopoliya

260. İqtisadiyyatda inhisarçı tendensiyalar nə vaxt xüsusilə güclənmişdi?

- √ XIX və XX əsrlərin hüdudunda
- XIX əsrin birinci yarısında
- XX əsrin ikinci yarısında
- hazırkı dövrdə
- XVIII əsrdə

261. Hər bir məhsul vahidini eyni qiymətə satan inhisar, bu:

- √ sadə inhisardır
- dövlət inhisarındır
- mönopsioniyadır
- oliqopoliyadır
- təbii inhisardır

262. İlk Antiinhisar qanunu qəbul edilmişdir:

- √ Kanadada 1889 cu ildə
- ABŞ -da 1914 cü ildə
- Belçikada 1935 ci ildə
- Danimarkada 1937 ci ildə
- ABŞ -da 1990 cı ildə

263. Mütləq inhisar meydana gələ bilər, əgər:

- √ inhisarın buraxdığı əmtənin əvəzediciləri yoxdursa
- inhisarçı firmanın əmtəəsi böyük tələbə malikdirsə
- inhisarçı firma tarazlı qiymətdən aşağı xərclərlə istehsal etirsə
- sadalanan hallardan heç birində
- bazarda həcmində görə böyük inhisar firması fəaliyyət göstərsə

264. Azərbaycan Respublikasında Antiinhisar qanunvericiliyinə uyğun olaraq hansı müəssisələr inhisar hesab olunur?

- satışın 50% ni öz əlində cəmləşdirən iki müəssisə
- satışın 20% ni öz əlində cəmləşdirən bir müəssisə
- istehsalın 70% ni öz əlində cəmləşdirən müəssisə
- √ satışın 35 % ni öz əlində cəmləşdirən iki müəssisə
- istehsalın 50% -ni öz əlində cəmləşdirən bir müəssisə

265. Təbii inhisar:

- istehsalın həcmi razılaşdıran müəssisələr birliyi
- rəqabət nəticəsində yaranan inhisar
- √ nadir və sərbəst təkrar istehsal oluna bilməyən elementlərin sahibi olan istehsal
- əlverişli istehsal şəraitinə malik olan istehsalçı
- əlverişsiz istehsal şəraitinə malik olan istehsalçı

266. İstehsal inhisarçılığı nədir?

- istehsalçı müəssisələrin birləşməsidir;
- hansısa bir əmtənin ancaq iri müəssisələrdə istehsal olunması
- √ müəyyən növ məhsul istehsalının əsas hissəsinin bir istehsalçının əlində cəmlənməsidir;
- əmtəə və xidmətlərin əlverişli istehsal şəraitidir
- dövlət tərəfindən təmin edilən əmtəə satışına əlverişli şəraitdir

267. İnhisarçı rəqabət təkmil rəqabətdən onunla fərqlənir ki:

- ayrıca firma bazara sahəyə nisbətən az məhsul çıxarır
- sahədə digər kapitalların gəlməsi üçün maneə yoxdur
- √ əmtəələrin müxtəlifliyi mövcud olur
- bütün sadalanan xüsusiyyətlər ilə
- sahə bazarında çoxlu firmalar mövcud olur

268. İnhisarçı rəqabət şəraitində səmərəlilik itkisi nə ilə kompensasiya edilir?

- √ istehlakçı seçimi imkanlarının genişlənməsilə;
- böyük istehsal həcmilərilə;
- resursların daha optimial istifadə edilməsilə;
- heç nə ilə kompensasiya edilmir

- daha aşağı qiymətlərlə;

269. İnhisarçı rəqabətin səmərəsizliyi nədə təzahür edir?

- √ bütün göstərilənlərdə
- istehsal gücləri tam istifadə edilmir;
- resursalar optimal üsulla bölüşdürülmür;
- əmtəələr yüksək qiymətlərlə satılır;
- əmtəələr az miqdarda buraxılır;

270. İnhisarçı rəqabətli sahədə tarazlıq qərarlaşır, əgər:

- firmaların son hədd gəliri orta gəlirdən yüksək olarsa
- firmalar iqtisadi mənfəət əldə edirlərsə
- √ qiymət uzunmüddətli orta xərclər səviyyəsində olarsa
- orta xərclər son hədd xərclərinə bərabər olarsa
- orta xərclər son hədd xərclərindən yüksək olarsa

271. Əgər sahədə firmaların sayı artarsa, inhisarçı rəqabət bazarında firmanın vəziyyətində nə dəyişiklik baş verir?

- √ bütün göstərilənlər baş verir;
- göstərilənlərin heç biri baş verməz
- onun məhsuluna tələb azalar;
- onun məhsuluna tələbin elastikliyi yüksəlir;
- firmanın bazar payı azalar;

272. İnhisarçı rəqabət şəraitində firmanın davranışındakı rəqabət elementləri nə ilə əlaqədardır?

- √ sahədə istehsalçıların sayının çox olması ilə;
- sahədə istehsalçıların sayının az olması ilə;
- bütün yuxarıda göstərilənlər ilə
- sahədə firmanın strateji qarşılıqlı təsiri ilə;
- məhsulun differensiyası ilə;

273. Hansı halda inhisarçı rəqabətli firma istehsalı dayandırmalıdır?

- √ əgər onun məhsulunun qiyməti orta dəyişən xərcləri ödəmir;
- firma heç bir halda istehsalı dayandırmamalıdır
- əgər məhsulun qiyməti son hədd xərclərindən yüksəkdir;
- əgər onun məhsulunun qiyməti orta xərcləri ödəmir;
- əgər son hədd gəliri son hədd xərclərinə bəbədir;

274. Məhsul differensiasiyasının ilkin şərti nədir?

- √ istehsalçı üstünlükverimlərindəki fərqlər;
- bazarda əmtəə qıtlığı
- vergilərin səviyyəsi;
- qiymətin mövsümü dəyişmələri;
- bazarın kəmiyyəti;

275. Qeyri-təkmil rəqabət şəraitində istehsal səmərəliliyinə çatılmır, çünki:

- firmalar differensiasiya edilmiş məhsullar istehsal edirlər
- qiymət diskriminasiyası mövcuddur
- əmtəə alıcısının miqdarı məhduddur
- sahədə məhdud sayda istehsalçı fəaliyyət göstərir
- √ firmalar qiymətləri qaldırır və əmtəə istehsalı həcmi azaldırlar

276. Uzunmüddətli dövrdə inhisarçı rəqabət bazarında tarazlıqla uzunmüddətli dövrdə təkmil rəqabət bazarında tarazlığın oxşarlığı ondadır ki;

- firmalar əmtələri eyni bir qiymətə satırlar
- bazarın bərabər paylara bölünməsi mövcuddur
- √ firmalar iqtisadi mənfəət əldə etmirlər
- bütün cavablar doğrudur
- bazar qiymətləri son hədd xərclərinə bərabərdir

277. İnhisarçı rəqabət şəraitində fəaliyyət göstərən firmalar qısamüddətli dövrdə iqtisadi mənfəət əldə edərlərsə, bu o deməkdir ki, uzunmüddətli dövrdə:

- √ bazarda firmaların sayı artacaq
- bazarda firmaların sayı azalacaq
- bazarda əmtələrin qıtlığı yaranacaq
- firmalar daha aşağı son hədd xərcləri ilə istehsal edəcəklər
- onların əldə etdiyi iqtisadi mənfəət artacaq

278. İnhisarçı rəqabətin inhisarla oxşarlığı ondadır ki;

- √ firmalar bazar hökmüranlığına malikdirlər
- firmalar iqtisadi mənfəət əldə edirlər
- sahədə iri firmalar fəaliyyət göstərir
- firmalar sahəyə tam nəzarətedirlər
- əmtələrə tələbin mütləq elastikliyi mövcuddur

279. Firma əmtələrinin differensiallaşdırmasını həyata keçirir ki;

- √ öz mənfəətini artırır
- istehlakçıların tələbatları daha dolğun ödənilsin
- dünya standartlarının tələblərinə uyğunlaşsın
- rəqabətin tələblərinə uyğunlaşsın
- istehlakçılara əmtələrin seçimi imkanlarını asanlaşdırır

280. Əmtələrin differensiallaşdırılması nəyi nəzərdə tutur?

- firmanın istehsal etdiyi əmtənin konstruksiyasında dəyişiklik edilməsi
- doğru cavab yoxdur
- firmanın istehsal etdiyi məhsulların keçidinin genişləndirilməsi
- firmanın istehsal məhsulun istehlak kəfiyyətlərinin yüksəldilməsinə çalışması
- √ rəqabət əmtələrinin sırasında firmanın öz əmtəəsini fərqləndirməsi

281. İnhisarçı rəqabətin üstünlüyü ondadır ki:

- cəmiyyət nöqtəyi-nəzərindən resurslardan səmərəli istifadəyə səbəb olur
- təkml rəqabət firmalar arasında qızğın «qiymət müharibələrinə» aparır
- bazar nöqtəyi-nəzərindən firmalar səmərəli məhsul həcmi istehsal edirlər
- √ məhsulların müxtəlifliyi istehlakçıların zövqlərini daha yaxşı reallaşdırmağa imkan yaradır
- qiymətlər çox aşağı səviyyədə saxlanılır

282. Hal-hazırkı dövrdə rəqabətin ən geniş yayılmış tipi:

- √ inhisarçı rəqabət
- inhisar
- oliqopoliya
- mükəmməl rəqabət
- duopoliya

283. İqtisad elmində inhisarçı rəqabətin araşdırılması nə zaman meydana gəlmişdir?

- √ XX əsrin 30-cu illərində;
- XIX əsrin sonunda ;

- XX əsrin 80-ci illərində
- XX əsrin 50-ci illərində;
- XX əsrin əvvəllərində;

284. İnhisarçı rəqabət şəraitində fəaliyyət göstərən firma mənfəəti maksimumlaşdırır, budur:

- orta gəlir orta xərclərə bərabərdir;
- son hədd xərcləri minimaldır
- ✓ son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabərdir;
- son hədd xərcləri məhsulun qiymətinə bərabərdir;
- son həddə xərcləri ümumi sabit xərclərə bərabərdir;

285. İnhisarçı rəqabət şəraitində firmanın davranışı üçün səciyyəvi olmayanı göstərin.

- həmişə fərqli məhsullar istehsal edirlər;
- sahəyə giriş və çıxış kifayət qədər sərbəstdir;
- məhsulun həcmnin və qiymətinin maksimum mənfəətin əldə edən səviyyəsini seçirlər;
- öz məhsullarının reklamına böyük diqqət yetirirlər;
- ✓ mənfəətin maksimumlaşdırılmasına maraqlı deyillər

286. İnhisarçı rəqabət şəraitində firmanın davranışındakı inhisar elementləri nə ilə əlaqədardır?

- ✓ məhsulun differensiyası ilə
- sahədə firmaların strateji qarşılıqlı təsiri ilə
- sahə həddlərinin olmaması ilə
- sahədə böyük sayda istehsalçılar ilə
- bütün yuxarıda sadalananlar ilə

287. İnhisarçı rəqabət hansı bazar strukturlarının cəhətlərini özündə birləşdirir?

- ✓ təkamil rəqabət və inhisar
- monosopiya və oliqopoliya
- inhisar və oliqopoliya
- oliqopoliya və oliqopsoniya
- təkamil inhisar və oliqopsoniya

288. Məhsul differensiasiyası nədir?

- ayrı-ayrı alıcılar kateqoriyasına qiymət imtiyazlarının verilməsi;
- müxtəlif sahələrdə firmanın öz məhsullarının yerləşdirilməsi
- müxtəlif alıcılara müxtəlif əmtəə vahidlərinin müxtəlif qiymətlərlə satılması;
- ✓ bazar hökmranlığını möhkəmləndirmək məqsədilə firmanın məhsulunun alıcının gözündə fərqləndirmək
- alınan əmtəənin miqdarından asılı olaraq qiymətlərin dəyişməsi;

289. Qeyri-təkamil rəqabət nəzəriyyəsini kim yaratmışdır?

- ✓ C. Robinson
- C. Keyns
- L. Erxard
- E. Çemberlin
- V. Pareto

290. İnhisarçı rəqabət nəzəriyyəsini kim yaratmışdır?

- ✓ E. Çemberlin
- A. Marşall
- A. Piqu
- M. Fridman
- C. Keyns

291. Nə inhisarçı rəqabətin əlaməti deyil?

- Firmanın təklifi sahənin təklif həcmi ilə müqayisədə cüzdür
- Sadalananların hamısı inhisarçı rəqabətin əlamətləridir
- ✓ Sahəyə yeni istehsalçıların gəlməsinə yüksək maneələr
- Sahədə çoxlu firma fəaliyyət göstərir
- Firmalar differensiasiyalaşmış məhsul istehsal edirlər

292. İnhisar rəqabəti şəraitində uzunmüddətli dövrdə firmaların davranışı oxşardır:

- monopoliyalara
- duopoliyalara
- sadalanan strukturların heç birində
- oliqopoliyalara
- ✓ təkmil rəqabətli firmalara

293. İnhisar rəqabəti şəraitində qısamüddətli dövrdə firmaların davranışı oxşardır:

- ✓ inhisarlara
- duopoliyalara
- təkmil rəqabətli firmalara
- oliqopoliyalara
- sadalanan strukturların heç biri

294. Müxtəlif məhsullar istehsal edərək rəqabət aparan çoxlu firmaların olduğu bazar quruluşu - bu:

- ✓ inhisarçı rəqabət
- inhisar
- duopoliya
- təkmil rəqabət
- oliqopoliya

295. Təkmil və inhisarçı rəqabət bazarlarının ümumi cəhəti:

- eyni təbiətli əmtəələr istehsal edirlər
- təkmil və inhisar rəqabəti üçün sadalananlar arasında ümumi cəhət yoxdur
- müxtəlif əmtəələr istehsal edir
- ✓ bazarda çoxlu alıcılar və satıcılar fəaliyyət göstərir
- firma məhsuluna tələb qrafiki üfüqi xətt formasındadır

296. Bertrana modelinin başqa adı necədir?

- sınığ tələb ayrısı modeli;
- ✓ şurlu rəqabət modeli;
- qiymət liderliyi modeli;
- saziş modeli
- qeyri-rəqabətli model;

297. Bertrana tarazlığı nəyi göstərir?

- ✓ qiymət orta istehsal xərcləri səviyyəsinə düşmüşdür və onun sonrakı azalması firmaya fayda gətirmir;
- sahəyönümlü başqa firmalar daxil ola bilər
- firmalara kartel sazişi bağlanmaq əlverişlidir;
- hər iki firmanın buraxılış həcmi bərabərləşir;
- rəqibin verilmiş buraxılış həcmində firmalardan heç birində buraxılış həcmi dəyişməyə stimül olmur;

298. Kurno tarazlığına uyğun gələnə göstərin?

- ✓ rəqibin verilmiş buraxılış həcmində firmalardan heç birində buraxılış həcmi dəyişməyə stimül olmur;
- qiymət orta istehsal xərcləri səviyyəsinə düşmüşdür və onun sonrakı azalması firmaya fayda gətirmir;

- sahəyönümlü başqa firmalar daxil ola bilər
- firmalara kartel sazişi bağlanmaq əlverişlidir;
- hər iki firmanın buraxılış həcmi bərabərləşir;

299. Bir firmanın istehsal həcmindən digər firmanın istehsal həcmindən funksional asılığını əks etdirən qrafik necə adlanır?

- ✓ firmanın reaksiya əyrisi
- inkişaf traektoriyası;
- istehsal funksiyası;
- firmanın təklif əyrisi;
- firmanın tələb əyrisi;

300. Kartel sövdələşmələri hansı formalarda həyata keçirilə bilər?

- istehsal kvotasının qoyulması;
- vahid satış təşkilatının yaradılması;
- ✓ bütün göstərilən formalarda
- vahid qiymətlərin qoyulması;
- bazarların bölgüsü;

301. Oliqopolikyada firmaların hansı davranış strategiyası növünü onların qarşılıqlı təsir reaksiyası üsulundan asılı olaraq müəyyənləşdirilə bilər?

- təkmil və qeyri-təkmil
- rəqabətli və qeyri-rəqabətli;
- ✓ kooperativ və kooperativ olmayan
- açıq və bağlı
- xalis və qarışıq

302. Differensial oliqopoliyaya göstərilən sahələrdən hansı uyğun gəlir?

- alyumium istehsalı
- təbii qazın hasilatı
- ✓ məişət texnikasının istehsalı
- neft hasilatı
- polat istehsalı

303. Xalis oliqopoliyaya göstərilən sahələrdən hansı uyğun gəlir?

- ✓ polad istehsalı;
- yol texnikasının istehsalı
- kompyuter istehsalı
- avtomobil istehsalı;
- məişət texnikasının istehsalı;

304. Oliqopolist firmaların çatışmazlıqlarına aid deyil:

- ✓ iri həcmdə istehsalları həyata keçirmək imkanı
- bazar segmentlərinin öyrənilməsində mobilliyin kiçikliyi
- bazardakı satıcı ilə firmanın ali rəhbərliyi arasında çox böyük məsafə var
- müəssisənin ölçüləri çox sərt amirlik idarəetmə sistemi tələb edir
- çox iri inzibati struktur

305. Oliqopolianın təkmil rəqabətdən fərqi ondadır ki;

- oliqopoliya zamanı daha aşağı qiymətlər müəyyənləşdirillir
- onlar arasında əhəmiyyətli fərqlər yoxdur
- ✓ sahəyə daxil olmaq üçün maneələr mövcuddur
- məhsullar differensiallaşdırılmışdır
- oliqopoliya şəraitində təkmil rəqabətdə olduğundan daha çox məhsul istehsal olunur

306. Oyunlar nəzəriyyəsi aşağıdakı ehtimal üzərində qurulur:

- firmalar həmişə razılaşmasını rəqabətdən üstün tuturlar
- hər bir firma öz sahəsində lider olmağa çalışır
- firma öz rəqiblərinin strategiyasını nəzərə almır
- ✓ hər bir firma öz rəqiblərinə davranışının rəşional olduğunu hesab edir
- firmalar iqtisadi mənəfəət əldə etmirlər

307. Sınıq tələb əyrisi əks etdirir:

- ✓ oliqopoliya zamanı qiymətlərin sabitliyini
- inhisarçı rəqabət zamanı firmaların davranışını
- kartel qiymət əmələgəlməsini
- lider firmaların davranışını
- diopoliya davranışını

308. Kurnonun duapoliya modelinin xüsusiyyəti ondadır ki;

- ✓ firma hesab edir ki, rəqibin buraxılış həçmi dəyişməzdir
- firmaların məhsulları bircinslidir
- firma hesab edir ki, rəqibin qiyməti dəyişməzdir
- firmalar kartel müqaviləsi bağlayırlar
- firmaların son hədd xərcləri bərabərdir

309. Bertranın duopoliya modelinin xüsusiyyəti ondadır ki;

- ✓ firma hesab edir ki, rəqibin qiyməti dəyişməzdir
- firmaların məhsulları bircinsdir
- firma hesab edir ki, rəqibin buraxılış həçmi dəyişməzdir
- firmalar kartel müqaviləsi bağlayırlar
- firmaların son hədd xərcləri bərabərdir

310. Oliqopolik sahə lider firmanın mövcudluğu ilə səciyyələnersə, bu zaman;

- ✓ autsayder firmalar qiymətlərini lider firmanın qiymətlərinə uyğunlaşdırırlar
- sahədə «qiymət müharibəsi» baş verir
- yalnız lider firmanın mənəfəati maksimumlaşır
- autsayder firmalarının qiyməti lider firmanın qiymətlərindən xeyli aşağı olur
- autsayder firmalar mənəfəət əldə etmir

311. Sahədə fəaliyyət göstərən firmalar hansı rəqabət quruluşunda bir-birindən daha çox asılıdırlar?

- ✓ oliqopoliya
- inhisar
- inhisarçı rəqabət
- monopsoniya
- təknil rəqabət

312. Oliqopoliyanın əlamətlərinə aşağıdakılar aid deyil:

- ✓ oliqopolist firma başqa firmaların davranışını nəzərə almır
- hər firmanın istehsal həçmi o qədər yüksəkdir ki, bütün sahənin təklifinə təsir edə bilər
- oliqopoliyanın məhsuluna tələb əyrisi inhisar şəraitindəki tələb əyrisinə bənzəyir
- oliqopolist firmalar rəqabətin qeyri-qiymət metodlarına üstünlük verirlər
- sahədə bir neçə iri firmalar üstün yer tuturlar

313. Sadalanan sahələrdən hansı bir qayda olaraq oliqopolik quruluşa malikdir:

- ✓ avtomobil istehsalı

- ticarət
- ayaqqabı istehsalı
- məişət xidmətləri
- kənd təsərrüfatı

314. İstehsal edilən məhsulun xarakterindən asılı olaraq oliqopolik bazarın hansı növlərini ayırırlar?

- ✓ xalis və differensial
- açıq və bağlı
- rəqabətli və rəqabətsiz
- kooperativ və kooperativ olmayan
- təkmil və qeyri təkmil

315. Kartel nədir?

- ✓ qiymətlər üzərində nəzarət məqsədilə istehsal həcmi məhdudluğu üzrə sazişə gəlmiş firmalar qrupu
- müxtəlif əmtəələr sataraq rəqabət aparan firmaların fəaliyyət göstərdiyi bazar quruluşu
- bir neçə iri firmanın fəaliyyət göstərdiyi bazar tipi
- xeyli firmaların fəaliyyət göstərdiyi bazarın növü
- eyni əmtəələr istehsal edən iki rəqib firmanın fəaliyyət göstərdiyi bazar quruluşu

316. Oyunlar nəzəriyyəsi kim tərəfindən işlənilib hazırlanmışdır?

- ✓ D.Neyman, O.Morgenstern
- A.Smit, D.Rikardo
- V.Pareto, L.Valras
- D.Robinson, E.Çemberlin
- K.Marks, F.Engels

317. Nə oliqopolianın səciyyəvi xüsusiyyəti deyil?

- ✓ Oliqopoliyalar yalnız yekcins məhsul istehsal edirlər
- Oliqopolist firmanın istehsal həcmi sahənin ümumi təklif həcminə təsir edir
- Sahədə bir neçə iri firma fəaliyyət göstərir
- Sadalananların hamısı oliqopolianın əlamətləridir
- Sahəyə daxil olmaq müxtəlif maneələrlə məhdudlaşdırılıb

318. Firmanın davranış strategiyası - budur

- ✓ rəqiblərin davranışını nəzərə almaqla qərarların qəbul edilməsi;
- firmanın mənfəətinin bölgüsü;
- dəyişməyən qiymət siyasətinin aparılması;
- bütün göstərilənlər
- bazarın payının saxlanılmasına cəht edilməsi;

319. Tələb sınıq əyrisi modeli, Kurno modeli, Bertran modeli, Ştaketberq modeli – bunların hamısı davranış modelləridir:

- monopsoniyaların
- təkmil rəqabətli firmaların
- inhisarların
- inhisar rəqabəti şəraitində firmaların
- ✓ oliqopoliyaların

320. Firma hansı bazar quruluşu şəraitində daha çox başqa firmaların davranışını nəzərə almalıdır:

- ✓ oliqopoliya
- inhisar rəqabəti
- inhisar
- monopsoniya
- təkmil rəqabət

321. Qiymətdə liderlik modeli nə üçün xarakterikdir:

- √ oliqopolyaya
- inhisarçı rəqabətə
- təkmil rəqabətə
- monopsoniyalar
- inhisara

322. «Oliqopolya» məfhumunu ilk dəfə kim işlətmişdir:

- √ Edvard Çemberlin
- Oqyusten Kurno
- Cohan Robinson
- Con Qelbreyt
- Karl Marks

323. Duopolya aşağıdakıların hansının növüdür?

- √ oliqopolya
- təkmil rəqabət
- inhisarçı rəqabət
- sadalanan halların heç birinin
- inhisar

324. Firmalar arasında saziş hansı bazar quruluşunda geniş yayılmış haldır?

- √ oliqopolya
- təkmil rəqabət
- inhisarçı rəqabət
- bütün sadalanan hallarda
- inhisar

325. Oliqopolya – bu:

- √ bir neçə iri firmanın fəaliyyət göstərdiyi baza tipi
- qiymətlərə nəzarət məqsədilə istehsalın məhdudluğu haqqında müqavilə bağlamış firmalar qrupu
- bazarlarda qiymət artıran və azaldan firma
- qiymət diskriminasiyası həyata keçirən firma
- müxtəlif əmtələr istehsal edərək rəqabət aparən çoxlu firmaların bazarı

326. Eyni əmtəə istehsal edən yalnız iki satıcı rəqib olduğu bazar quruluşu modeli - bu:

- √ duopolya
- oliqopolya
- inhisarçı rəqabət
- təkmil rəqabət
- inhisar

327. Əlavə istehsal amili vahidinin tətbiqi nəticəsində əldə olunan satış pulu artımı belə adlanır:

- istehsal amilinin orta məhsulu
- √ istehsal amilindən son hədd gəliri
- istehsal amilinin ümumi məhsulu
- son hədd əvəzləmə norması
- istehsal amilinin son hədd məhsulu

328. Torpaq icarəçisi icarə müddətinin uzadılmasında maraqlıdır, əgər:

- √ differensial renta II varsa

- torpaq təklifi artırsa
- kənd təsərrüfatı məhsulunun qiyməti aşağı düşürsə
- differensial renta I varsa
- sadalanan halların heç birində maraqlı deyil

329. Differensial renta I yaranmasına nə səbəb ola bilər?

- ✓ Sadalananların hamısı differensial renta I yaranmasına səbəb olur
- Torpağın münbitliyi
- Nəqliyyat magistralına yaxınlıq
- Sahədə su mənbəyinin olması
- Torpaq sahəsinin yerləşmə yeri

330. Bir təsərrüfatçılıq obyektini kimi torpağa inhisar aşağıdakının yaranmasına səbəb olur:

- mütləq renta
- borc faizi
- ✓ differensial renta
- sahibkarlıq gəliri
- inhisar rentası

331. Torpağın qiyməti

- ✓ kapitallaşmış rentadan ibarətdir
- həmişə torpağın münbitliyindən asılıdır
- faiz dərəcəsi ilə düzmütənasibdir
- yalnız tələb və təkliflə müəyyənləşir
- rentanın miqdarından asılı deyil

332. Torpaq qiymətinin ümumi meyli:

- ✓ artmağa
- müxtəlif keyfiyyətli sahələrin qiymətlərindəki fərqlərin artmasına
- sabitləşməyə
- müxtəlif keyfiyyətli sahələrin qiymətlərinin bərabərləşməsinə
- azalmağa

333. Differensial renta I əlaqədardır:

- sahələrarası rəqabətlə
- torpaq üzərində mülkiyyətin fərqləri ilə
- ✓ təsərrüfatın ekstensiv metodlarla aparılması ilə
- torpaq üzərində xüsusi mülkiyyətlə
- təsərrüfatın intensiv metodlarla aparılması ilə

334. Differensial renta II əlaqədardır:

- sahələrarası rəqabətlə
- torpaq üzərində mülkiyyətin formasındakı fərqlər ilə
- ✓ təsərrüfatın intensiv metodlarla aparılması ilə
- torpaq üzərində xüsusi mülkiyyətlə
- təsərrüfatın ekstensiv metodlarla aparılması ilə

335. Torpaq rentasının həcmində müxtəliflik əks etdirir:

- torpağın təklifinin tələbdən üstünlüyünü
- torpaq üzərindən mülkiyyətin müxtəlif formalardan olmasını
- ✓ torpaq sahələrindən məhsuldarlığın son həddinin müxtəlifliyini
- torpağın mülkiyyətçisi və maddə fəhlə arasındakı münasibəti
- torpağa tələb təklifdən üstündür

336. Qısamüddətli dövrdə torpağın təklifi:

- ✓ tam qeyri-elastikdir
- azalır
- artır
- mütləq elastiklik
- vahid elastiklə xarakterizə olunur

337. Differensial rentanı I kim mənimsəyir?

- ✓ torpaq sahibi
- icarədar
- mizdlu işçi
- dövlət və icarədar
- dövlət

338. Mütləq torpaq rentasının mövcud olması səbəbi?

- ✓ torpaq üzərində xüsusi mülkiyyət inhisarı
- torpaq üzərində ictimai mülkiyyət
- torpağın məhdudluğu
- torpağın müxtəlif keyfiyyətlərdə olması
- torpaq üzərində təsərrüfat obyektinin inhisarı

339. Əmtənin istehsalı üçün müəyyən miqdarda kapitalın istifadə olunmasının tələb olunduğunu səciyyələndirən əmtənin hansı xüsusiyyətidir

- ✓ kapital tutumu
- ehtiyat tutumu
- kapital qoyuluşu
- onların həyata keçirilməsi nəticəsində alınan məhsulun son hədd xərcləri son hədd gəlirindən yuxarı olarsa
- kapital verimi

340. Kapitala investisiyaları həyata keçiriləcək, əgər:

- onların həyata keçirilməsi nəticəsində alınan məhsulun son hədd xərcləri son hədd gəlirindən yuxarı olarsa
- mənfəət norması çoxalarsa yuxarı olmasa
- ✓ onların həyata keçirilməsi nəticəsində alınan məhsulun son hədd xərcləri son hədd gəlirindən aşağıdırsa
- faiz dərəcəsi azalarsa
- faiz dərəcəsi artarsa

341. Kapital qoyuluşlarının ödənişliliyi müəyyən olunur:

- avadanlığın dəyərinin onun xidməti müddətinə nisbəti kimi
- sabit və dəyişən kapitallara xərclərin nisbəti kimi
- avadanlığın xidmət müddətinin onun dəyərinə olan nisbəti kimi
- gəlirlər axını və xərclər axınının nisbəti kimi
- ✓ gözlənilən mənfəətin investisiya həcminə faiz nisbəti kimi

342. Kapital qoyuluşlarının həyata keçirilməsi haqqında qərar qəbul olunarkən mühüm şərtlər bunlardır:

- iqtisadi mənfəətin müəyyən edilməsi
- ✓ gələcək xərc və gəlirlərin diskontlaşdırılması
- tələb və təklif qrafiklərinin qurulması
- orta xərclərin hesablanması
- mənfəət normasının hesablanması

343. İnvestisiyanın həcmi:

- faiz dərəcəsi artdıqda artacaq
- faiz dərəcəsinin aşağı düşməsilə azalacaq
- faiz dərəcəsi artdıqda arta və ya azala bilər
- ✓ faiz dərəcəsi artdıqda azalacaq
- faiz dərəcəsinə asılı deyil

344. Əmək bazarında monopsoniya olan firma:

- daha çox işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyindən az əmək haqqı verəcək
- ✓ daha az işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyindən az əmək haqqı verəcək
- daha çox işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyi qədər əmək haqqı verəcək
- daha çox işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyindən yüksək əmək haqqı verəcək
- daha az işçi götürəcək və rəqib firmanın verdiyi qədər əmək haqqı verəcək

345. Əgər istehsal amillərindən birinin qiymətinin qalxması nəticəsində digər istehsal amilinə tələb artırsa, deməli, burada aşağıdakı özünə yer almışdır:

- xərclərin minimallaşması
- məhsul istehsalı effekti
- istehsal amilləri bazarında müvazinət
- ✓ əvəzləmə effekti
- mənfəətin maksimallaşması

346. «Əlavə dəyişən amil vahidindən alınan son hədd məhsulu müəyyən məqamdan sonra azalmağa başlayır». Bu ifadə adlanır:

- Pareto optimumu
- ✓ azalan verim qanunu
- dəyər qanunu
- miqyasda qənaət qanunu
- azalan son hədd faydalılığı qanunu

347. Firma əmtəə bazarında inhisarçı olub, əmək bazarında inhisarçı olmazsa, o;

- daha çox işçi götürər və təkmil rəqabət firmasındakı qədər əmək haqqı verər
- ✓ rəqabətli firmaya nisbətən daha az işçi götürər və daha az əmək haqqı verər
- rəqabətli firmaya nisbətən daha çox işçi işə götürər, lakin daha az əmək haqqı verəcək
- rəqabətli firmaya nisbətən daha az işçi götürər və rəqabətli firmadakı qədər əmək haqqı verəcək
- rəqabətli firmaya nisbətən daha az işçi götürər və daha yüksək əmək haqqı verər

348. Əgər istehsal amillərindən birinin qiymətinin qalxması nəticəsində digər istehsal amilinə tələb azalırsa, deməli, burada aşağıdakı özünə yer almışdır:

- xərclərin minimallaşması
- ✓ məhsul istehsalı effekti
- əvəzləmə effekti
- mənfəətin maksimallaşması
- istehsal amilləri bazarında müvazinət

349. Əməkhaqqının artdığı halda əvəzləmə effektinin təsiri nəticəsində:

- heç nə dəyişmir
- ✓ əmək təklifi artır
- əmək təklifi azalır
- əməyə tələb artır
- əməyə tələb azalır

350. Əməkhaqqı artdıqda gəlir effektinin təsiri nəticəsində:

- heç nə dəyişmir
- ✓ əməyin təklifi azalır

- əməyin təklifi artır
- əməyə tələb artır
- əməyə tələb azalır

351. Əmək bazarında monopsonist rəqib firmaya nisbətən:

- çox əməkhaqqı ödəyəcək və çox işçi götürəcək
- √ az əməkhaqqı ödəyəcək və az işçilər də götürəcək
- yüksək əməkhaqqı ödəyəcək və az işçi götürəcək
- az əməkhaqqı ödəyəcək və çox işçi götürəcək
- az əməkhaqqı ödəyəcək və həmin miqdarda da işçilər götürəcək

352. Əgər əmtəyə tələb yüksək elastikliklə fərqlənirsə, həmin əmtəənin istehsalında istifadə edilən istehsal amillərinə tələbin elastikliyi necə olacaq:

- √ yuxarı
- düzgün cavab yoxdur
- elastiklik 0-a bərabərdir
- mənfə
- aşağı

353. Resurslara tələb asılı olur:

- həmin resursların köməyi ilə istehsal olunan məhsulun qiymətindən
- bütün sadalanan cavablar səhfdir
- √ bütün bu cavablar düzdür
- həmin resursun qiymətindən
- əvəzedici resursların qiymətlərindən

354. Hər resursun son hədd məhsulunun dəyəri hər resursun qiymətinə bərabər olduqda rəqabət qabiliyyətli firma:

- firmanın bağlanması nöqtəsində yerləşir
- məhsulu minimum xərclərlə istehsal edir, lakin mütləq olaraq maksimum mənfəət götürür
- √ minimum xərclər şəraitində maksimum mənfəət götürür
- maksimum mənfəət götürür, lakin mütləq olaraq məhsulu minimum xərclərlə istehsal etmir
- nə maksimum mənfəət əldə edir, nə də minimum məsrəflərə nail olur

355. İstehsal amillərinin son hədd məhsulu:

- təkamil rəqabət şəraitində təyin etmək mümkün deyil
- qeyri təkamil rəqabət şəraitində müəyyən etmək mümkün deyil
- istehsal amilinin əlavə vahidinin istifadəsindən əldə edilən ümumi satışdan gəlirin dəyişilməsinə bərabərdir
- √ istehsal amilinin əlavə vahidinin istifadəsi ilə məhsul həcmiminin atması
- bu məhsulun son vahidinin satış qiyməti

356. Amil gəlirlərə aid deyil:

- faiz
- √ təqaüd
- əmək haqqı
- renta
- mənfəət

357. Təsərrüfat işləri görmək hüququ əldə etmək üçün istisnasız bütün sahələrə görə ödənilən renta belə adlanır:

- icarə haqqı
- √ Mütləq renta
- Differensial renta I
- Differensial renta II
- İnhisar rentası

358. Belə torpaq rentası forması yoxdur:

- sadalanmış renta formalarının hamısı mövcuddur
- ✓ nisbi renta
- inhisar rentası
- mütləq renta
- differensial renta

359. Bəzi əmtəələrin istehsal şəraitinin təkrarsızlığı səbəb olur, yaranmasına:

- sadalananların heç biri
- differensial renta II
- ✓ inhisarçı renta
- mütləq renta
- differensial renta I

360. Torpağa əlavə kapital qoyuluşları səbəb olur:

- sadalananların heç biri
- inhisar rentaya
- differensial renta I yaranmasına
- mütləq rentanın yaranmasına
- ✓ differensial renta II yaranmasına

361. Sənayeləşdirmə dövründə torpağın hansı xüsusiyyəti daha üstün olmuşdu:

- ✓ faydalı qazıntıların olması
- yerləşmə məkanı
- su mənbələrinə yaxınlığı
- torpağın münbitliyi
- torpaq üzərində mülkiyyətin forması

362. Torpağın qiyməti hansı amillərdən asılıdır?

- ✓ bu amillərin hamısından
- rentanın həcmi
- sadalanan amillərin heç biri ilə
- torpağa tələb və təklif
- bərc faizi dərəcəsi

363. Torpaqda təsərrüfatın aparılmasında iştirak etməirlər:

- mizdli işçilər
- bütün sadalananlar iştirak edir
- ✓ sənaye kapitalistləri
- torpaq sahibləri
- icarədarlar – kapitalistlər

364. Təbii resursların mülkiyyətçiləri differensial renta alırlar, əgər:

- ✓ müxtəlif ərazilərdə resursun keyfiyyəti müxtəlifdirsə
- resursun təklifi tam qeyri elastikdirsə
- resursun təklifi tam elastikdirsə
- bütün sahələrdə resursun keyfiyyəti eynidirsə
- resurs tükənməzdirsə

365. Torpağın təbii keyfiyyətində fərqi ilə hansı renta əlaqədardır?

- ✓ differensial renta I

- inhisar rentası
- differensial renta I və II
- differensial renta II
- mütləq renta

366. Torpaq rentası ödənilir:

- torpaq sahibi - dövlətə
- torpaq sahibi – icarədar sahibkara
- ✓ icarədar – sahibkar – torpaq sahibinə
- muzdlu işçilər – icarədar sahibkara
- muzdlu işçilər - torpaq sahibinə

367. Kredit kimi verilən pul şəklində kapital belə adlanır:

- maliyyə kapitalı
- məhsuldar capital
- ✓ borc kapitalı
- sənaye kapitalı
- ticarət kapitalı

368. Tarazlı faiz dərəcəsi bərabərləşdirir:

- istehlakı və yığıcı
- yuxarıda göstərilənlərin hamısını
- ✓ pul kapitalına tələb və təklifi
- xalis və ümumi investisiyaların həcmi
- nominal və real faiz dərəcələrini

369. Faiz dərəcəsinin yüksəlməsi nəyə səbəb olur:

- ✓ pul kapitalı təklifinin artmasına
- investisiyaların artmasına
- kapital bazarında tarazlığa
- pul kapitalı təklifinin azalmasına
- pul kapitalına tələbin artmasına

370. Müəyyən neməti nə kapital edir:

- ✓ bu nemətdən gəlir əldə etmək üçün istifadə olunması
- bu nemətin xarici görünüşü, fiziki mahiyyəti
- bu nemətin dəyəri
- bu nemətə insanların subyektiv münasibəti
- bu nemətin bazar qiyməti

371. Kapitalın belə funksional forması yoxdur:

- ✓ kənd təsərrüfatı kapitalı
- bütün sadalananlar kapitalın funksional formasına aiddir
- borc kapitalı
- əmtəə kapitalı
- sənaye kapitalı

372. Borc kapitalı bazarında qiymət rolunu nə oynayır:

- ✓ faiz dərəcəsi
- depozit faizi
- milli valyuta kursu
- renta
- mənfəət

373. Düsturlardan hansı istehsal amilləri bazarında mənfəətin maksimallaşdırılması qaydasını əks etdirir.

- √ MRP=MRC
- MRP<MRC
- MRP>MRC
- MP<MC
- MP=MC

374. Əməyin orta məhsulu:

- √ orta hesabla bir işçinin buraxdığı məhsulun miqdarıdır
- əməyin orta məhsuldarlığıdır
- ümumi məhsulun yanaşı duran göstəriciləri arasında fərqi
- daha bir əmək vahidinin tətbiqindən alınan əlavə məhsuldur
- orta keyfiyyətli məhsulun miqdarıdır

375. Nemətlər və xidmətlər yaratmaq məqsədilə istehsal amillərinin koordinasiyası və kombinə edilməsi üzrə fəaliyyət:

- √ sahibkarlıq fəaliyyətidir
- kommersiya fəaliyyətidir
- əməkdir
- kapitaldır
- texnologiyadır

376. Nemətlərin istehsalı və xidmətlərin göstərilməsinə yönümlənmiş intellektual və fiziki fəaliyyət:

- texnologiyadır
- kapitaldır
- kommersiya fəaliyyətidir
- sahibkarlıq fəaliyyətidir
- √ əməkdir

377. İstehsalın mümkünlüyünə və nəticəliliyinə həlledici təsir edən xüsusilə mühüm element və ya obyekt:

- √ istehsal amilidir
- müəssisədir
- idarəetmədir
- səmərəlilikdir
- texnologiyalardır

378. Amil gəliri – bu:

- istehsal amilinin tətbiqi nəticəsində firmanın əldə etdiyi mənfəətin bir hissəsi
- doğru cavab yoxdur
- istehsal amilinin son hədd məhsulunun pul forması
- istehsal amilinin tətbiqi nəticəsində firmanın əldə etdiyi ümumi gəlir
- √ istehsal amilinin sahibinin bu amili satarkən əldə etdiyi gəlirdir

379. Əməkhaqqının tənzimlənməsi nəzəriyyəsinin əsası kimin fikrinə əsaslanır?

- T.Maltusun
- M.C.Tuqan - Baranovskinin
- √ J.M.Keynsin
- A.Smit
- K.Marksın

380. Aşağıda göstərilən istehsal amillər siyahısından hansı daha doğrudur?

- √ torpaq, əmək, kapital, sahibkarlıq qabiliyyəti

- torpaq, əmək, istehsal vasitəsi, texnologiya, idarəetmə
- resurslar, texnologiya, sahibkarlıq, kapital
- torpaq, əmək, kapital, iş qüvvəsi, idarəetmə
- sahibkarlıq, texnologiya, əmək

381. Yüksək ixtisaslı işi yerinə yetirməyə imkan verən işçinin nəzəri və praktiki hazırlığın məcmusu adlanır:

- ✓ insan kapitalı
- elmi - texniki tərəqqi
- əsas kapital
- təhsilin səviyyəsi
- istehsal potensialı

382. İstehsal amilləri bazarında firmanın tarazlığı o zaman yaranır ki:

- resursa tələb elastikliyi 0 bərabərdir
- bütün resurslar əvəz olunandır
- ✓ ehtiyatlara çəkilən xərclərin son həddi əlavə bir ehtiyatın istifadə olunmasından yaranan gəlirin son həddi ilə bərabərləşir:
- məhsuldarlığın azalması qanunu fəaliyyətini dayandırır
- resursların qiymətləri müqayisə edilir

383. Əmək üçün iş vaxtı vahidində ödənilən qiymət - bu:

- minimum əməkhaqqı
- normal əməkhaqqı
- nominal əməkhaqqı
- real əmək haqqı
- ✓ əmək haqqı tarifi

384. Sadalananlardan hansı istehsal amilinə aid deyil:

- ✓ əmək məhsuldarlığı
- torpaq
- kapital
- əmək
- bütün sadalananlar istehsal amillərinə aiddir

385. İstehsal amillərinə tələbin əsas əlaməti onun törəmə xarakterli olmasıdır. Bu o deməkdir ki, istehsal amillərinə tələb asılıdır:

- ✓ bu amillərin köməyi ilə istehsal olunmuş əmtəyə olan tələbdən
- onların təklifindən
- əvəzləyici resurslara olan tələbdən
- digər amillərə olan tələbdən
- onların qiymətindən

386. İstehsal amilləri bazarının tərkib hissəsi deyildir:

- torpaq bazarı
- dünya bazarı
- əmək bazarı
- ✓ valyuta bazarı
- kapital bazarı

387. «İqtisadi səmərəliliyin yüksəldilməsi yalnız əlavə qazanc əldə etmiş fərdlərin, yeni vəziyyətdə, uduzanlara onların itkilərini kompensasiya etməyə qabil olduğu halda mümkündür». Bu ifadə necə adlanır.

- ✓ kompensasiya meyarı
- ədalət meyarı
- Atkinson indeksi
- Pareto meyarı

- Cini əmsalı
- 388.** Gəlirlərin bazar bölgüsü təmin etmir:
- √ sosial ədaləti
  - iqtisadi ədaləti
  - səmərəliliyi
  - yüksək gəlirlərin alınmasını
  - faktor gəlirlərin alınmasını
- 389.** Hansı nəzəriyyəyə görə cəmiyyətin firavanlığı ayrı-ayrı fərdlərin nailiyyətlərindən ibarətdir, dövlət işə məcmu nəticələrin və rifahın orta səviyyəsinin maksimumlaşmasının qayğısına qalmalıdır:
- monetarizm
  - bunların heç biri
  - √ utilitarizm
  - eqalitarizm
  - libertarizm
- 390.** Hansı nəzəriyyə gəlirləri bölüşdürərkən ən pis vəziyyətdə olanların rifahına xüsusi fikir verir:
- √ eqalitarizm
  - bunlardan heç biri
  - monetarizm
  - libertarizm
  - utilitarizm
- 391.** Hansı nəzəriyyə gəlirlərin qeyri-bərabərliyini ədalətli sayır, əgər bu insanların bacarıqlarının müxtəlifliyinə, iş vaxtı və istirahətin nisbətində onların üstünlükveriminin müxtəlifliyinə və s. əsaslanırsa:
- √ libertarizm
  - bunlardan heç biri
  - monetarizm
  - eqalitarizm
  - utilitarizm
- 392.** Bazar iqtisadiyyatına xarakterikdir:
- gəlirlərin təqribən eyniliyi
  - gəlirlərin səviyyəsində sərt tərəddüdlər
  - √ gəlirlərin qeyri-bərabərliyi
  - gəlirlərin yüksək səviyyəsi
  - gəlirlərin aşağı səviyyəsi
- 393.** Ümumi iqtisadi səmərəliliyə çatılır:
- son hədd xərcləri son hədd gəlirinə bərabədirsə
  - ümumi iqtisadi səmərəlilik bütün hallarda çatılmazdır
  - √ istehsal imkanları həddləri və ictimai fərqsizlik əyrisinin toxunma nöqtəsində
  - istehsal imkanları əyrisini tən yarıya bölən nöqtədə
  - əgər bütün fərdlər istehlak olunan nemətlərdən bərabər faydalılıq əldə edərsə
- 394.** İctimai rifahın müəyyənləşdirilməsinə D.Roulzun işləyib hazırladığı yanaşma aşağıdakılardan hansının növüdür?
- Utilitarizm
  - Monetarizm
  - √ Eqalitarizm
  - Keynsçilik
  - Libertarizm

395. İctimai rifah funksiyasını qurmaq mümkün deyil fikri hansı nəzəriyyəyə məxsusdur?

- √ Libertarizm
- Keynsçilik
- Monetarizm
- Utilitarizm
- Eqlitarizm

396. İstehsal səmərəliliyinə və ehtiyatların səmərəli bölgüsünə nail olunur:

- √ təkmil rəqabət şəraitində
- inhisarçı rəqabət şəraitində uzunmüddətli dövrdə
- heç vaxt nail olunmur
- oliqopoliya şəraitində
- inhisarçı rəqabət şəraitində qısamüddətli dövrdə

397. İqtisadiyyat səmərəli işləyirsə istehsal imkanları qrafikində bu nemətlər dəstəsinin harada əks olunması deməkdir:

- √ istehsal imkanları əyrisi üzərindəki nöqtədə
- iqtisadiyyatın səmərəliliyi istehsal imkanlarından asılı deyil
- istehsal imkanları əyrisini tam yarı bölən nöqtəsi
- istehsal imkanları əyrisindən yuxarıda yerləşən nöqtəsi
- istehsal imkanları əyrisindən aşağı nöqtəsi

398. Aşağıdakılardan iqtisadiyyatda ümumi iqtisadi səmərəliliyə nail olmağın meyarı olanını göstərin:

- √ transformasiyanın son hədd norması və əvəzləmənin son hədd normalarının bərabər olması
- bütün tələbatların tam ödənilməsi
- məhsul artımının mövcudluğu
- bütün firmaların iqtisadi mənfəət əldə etməsi
- ölkədə mövcud olan bütün istehsal ehtiyatları istifadə olunması

399. Nemətlərin Pareto - səmərəli bölgüsünün əldə edilməsi göstərir ki:

- rifahın maksimum səviyyəsi alınmışdı
- istehsalın optimal səviyyəsinə nail olunmuşdur
- √ nemətlərin səmərəli bölgüsü alınmışdı
- nemətlərin bərabər bölgüsü alınmışdı
- nemətlərin qeyri- səmərəli bölgüsü alınmışdı

400. Pareto – optimallığın bütün şərtləri təmin olunur:

- √ təkmil rəqabətdə
- duopoliya
- oliqopoliyada
- inhisarçı rəqabətdə
- tənzimlənən inhisarlarda

401. Göstərilənlərdən iqtisadi səmərəliliyə nail olunmaqla bir araya sığmayan hansıdır:

- √ inhisar
- sadalanan hallardan heç biri
- bütün göstərilənlər
- xarici effektlərin olunması
- təkmil rəqabət

402. İctimai rifah funksiyasının fərdi faydalılıq funksiyalarının cəmi olması haqqında təsəvvür səciyyəvidir:

- monetarizm
- düzgün cavab yoxdur

- √ utilitarizm üçün
- eqalitarizm üçün
- libertarizm üçün

403. Səmərəliliyin kompensasiyalı meyarı bundan ibarətdir:

- bir fərdin vəziyyətini pisləşdirmədən, başqa fərdin vəziyyətini yaxşılaşdırmaq mümkün deyil
- cəmiyyətin bütün üzvlərinin ümumi rifahı maksimumlaşır
- resursların və gəlirlərin səmərəli bölgüsünə nail olunur
- istehlak olunan nemətlərdən bütün fərdlər eyni faydalılıq əldə edir
- √ bir fərdlərin ümumi faydaları digərlərinin ümumi itkilərindən artıq olduğu halda səmərəlilik əldə olunur

404. Ümumi rifah funksiyası ehtiyatların və nemətlərin kəmiyyətindən başqa daha nəyi nəzərə alır:

- ehtiyat və nemətlərin keyfiyyətini
- ictimai nemətlər istehsalını
- √ bölgünün ədalətliyinin sosial və etik normalarını
- gəlirlərin bölgüsü
- bazar mexanizminin xarici effektlərini

405. Bazar mexanizmi səmərəli bölgünü təmin edir, lakin təmin edə bilmir:

- √ ədalətli bölgünü
- bütün sadalananlar təmin etməyə qadirdir
- Pareto – səmərəliliyi
- ümumi tarazlığı
- fərdi tarazlığı

406. Rəqabətli bazar həmişə səmərəli bölgünü təmin edir, hər hansı rəqabətli müvazinət isə Pareto – səmərəlidir. Bu:

- √ rifahın birinci teoremidir
- qismən tarazlıq şəraitidir
- səmərəlilik meyarıdır
- ümumi tarazlıq şəraitidir
- rifahın ikinci teoremidir

407. Ümumi tarazlığın xarakteristikasına aid deyil:

- bütün bazarlarda eyni zamanda tarazlığın əldə edilməsi
- bütün sadalananlar ümumi tarazlığın səviyyəsinə aiddir
- bütün əmtəə və resurslar bazarlarında tələb və təklif həcmələrinin tarazlığı
- √ gəlirlərin bərabərliyi
- bütün bazarlarda tarazlıq qiymətlərinin qərarlaşması

408. Kompensasiya meyarı kim tərəfindən təklif olunmuşdur?

- İ.Bentam
- C.Byükənen
- C.Royls
- V.Pareto
- √ N.Kaldor

409. Utilitarizm nəzəriyyəsinin başlanğıcı kimin işlərindən başlanır:

- √ C.Bentam
- F.Xayek
- D.Byükənen
- K.Marks
- E.Atkinson

410. «Əgər bir fərdin vəziyyətini digərinin vəziyyətini pisləşdirmədən yaxşılaşdırmaq mümkün deyilsə bölgü səmərəlidir». Bu müddəa adlanır:
- √ Pareto əmsalı
  - ədalətlik əmsalı
  - Atkinson indeksi
  - Djini əmsalı
  - kompensasiya əmsalı
411. Sosial ədalət nəzəriyyələrinə aid deyil:
- √ monetarizm
  - utilitarizm
  - eqalitarizm
  - bütün sadalananlar aiddir
  - libertarizm
412. İstehsal imkanları ayrısı göstərir:
- √ mövcud ehtiyatlarla nemətlərin istehsalının alternativ imkanlarını
  - qabaqcıl texnologiyaların tətbiqi zamanı istehsal olunmuş nemətlərin həcmi
  - öyrənilmiş faydalı qazıntıların həcmi
  - doğru cavab yoxdur
  - ehtiyatların bölgüsünün müxtəlif kombinasiyalarını
413. Müxtəlif bazarlarda tarazlıq qiyməti və istehsalın tarazlıq həcmi öyrənilməsi necə adlanır:
- √ fərdi bazar tarazlığının təhlili
  - bazar quruluşunun təhlili
  - istehlak tarazlığının təhlili
  - istehsal xərclərinin təhlili
  - ümumi bazar tarazlığının təhlili
414. İctimai rifah funksiyalarının eyni kəmiyyətdə olduğu müxtəlif fərdlərin faydalılığının çoxsaylı kombinasiyası necə adlanır:
- √ ictimai fərqsizlik ayrısı
  - istehsal imkanları həddi
  - müqavilələrin mübadiləsi ayrısı
  - büdcə xətti
  - müqavilələrin fərqsizlik ayrısı
415. Ümumi rifah funksiyası kim tərəfindən işlənmişdir:
- √ P.Samuelson
  - V.Pareto
  - D.Xiks
  - M.Fridman
  - L.Valras
416. Ehtiyatların bölgüsünün avtomatik olaraq cəmiyyətin rifah halının maksimallaşmasını təmin edən mexanizmə əsaslanan təsərrüfat sistemi:
- √ rifah iqtisadiyyatıdır
  - təkamil rəqabət iqtisadiyyatıdır
  - müvazənət iqtisadiyyatıdır
  - planlı iqtisadiyyatdır
  - iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsidir
417. Texnologiyaların səmərəliliyinin nailiyyətlərini nəzərə almaqla nemətlərdən tam istifadə edilməsi şəraitində iqtisadiyyatın istehsal edə bildiyi hər nemətin maksimal miqdarını göstərən nemətlər kombinasiyası özündə əks etdirir:

- √ istehsal imkanları hüdudunu
- fərqsizliklər əyrisini
- istehsal müqavilələri əyrisini
- büdcə xəttini
- mübadilənin kontrakt əyrisini

418. İstehsal sahələri arasında resursların bölgüsünün bütün texnoloji səmərəli kombinasiyaları göstərir:

- √ istehsal müqavilələri əyrisini
- istehsal imkanları hüdudları
- fərqsizliklər əyrisini
- büdcə xəttini
- mübadilənin kontrakt əyrisi

419. Nemətlərin istehlakçılar arasında səmərəli bölgüsünün bütün mümkün variantları hansı ki, əldə edilə bilər, göstərir:

- √ mübadilənin kontrakt əyrisini
- fərqsizliklər əyrisini
- istehsal müqavilələri əyrisini
- büdcə xəttini
- istehsal imkanları hüdudunu

420. Ümumi iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsini kimi tədqiq etmişdir:

- C. M. Keynes
- V. Pareto
- K. Marks
- √ L. Valras
- M. Fridman

421. Necə olur, rəqabətli iqtisadiyyat elə bir vəziyyətə gəlir, hansı ki, iqtisadi resursların səmərəli bölgüsü həyata keçirilir, hər subyekt özünün iqtisadi məqsədinə nail olur. Bu əsas problemi nəzərdən keçirilir.

- √ ümumi tarazlıq nəzəriyyəsi
- istehlakçı davranışı nəzəriyyəsi
- sosial ədalət nəzəriyyəsi
- istehsal xərcləri nəzəriyyəsi
- təsadüfi tarazlığın təhlili

422. Bazar subyektlərinin fəaliyyəti nəticəsində yaranmış vəziyyət, hansı ki, bazar iştirakçılarında bu vəziyyəti dəyişmək həvəsi yoxdur, bu:

- √ təsadüfi bazar tarazlığı
- Pareto – tarazlıq
- faktiki tarazlıq
- düzgün cavab yoxdur
- bazarın ümumi tarazlığı

423. Asimmetrik informasiya hesabına əlavə fayda əldə etməyə çalışan iqtisadi subyektlərin haqsız davranışı ilə əlaqədar risk nədir:

- maliyyə riski
- xalis risk
- √ məsuliyyətsizlik riski
- sadalananlardan heç biri
- möhtəkarlıq riski

424. Əgər iqtisadi subyekt gözlənilən gəliri əldə olandan üstün bilirsə, bu halda özünə yer alır:

- riskə meyilli olmamaq
- √ riskə meyllilik

- riskin olmaması
- riskə etinasızlıq
- riskdən qorunma

425. İnformasiyanın iqtisadi xassəsinə aid olmayan nədir?

- √ bütün göstərilənlər aiddir
- informasiyanın istehsalı adətən böyük xərclərlə əlaqədardır, təkrar istehsalı isə az
- informasiya əldə edildikdə o fiziki cəhətdən yoxa çıxmır
- alqı-satqı aktında informasiya onun sahibindən özgəninkiləşmir
- informasiya fiziki aşınmaya məruz qalmır, mənəvi aşınmaya isə məruz qalır

426. Risk ibarət ola bilər:

- itkilərin olması mümkünlüyündə
- mülkiyyətin itirilməsinin mümkünlüyündə
- √ bütün göstərilənlərdə
- əldə olunan nəticənin nəzərdə tutulandan kənarlaşmasında
- nəzərdə tutulmuş həcmdə məqsədə nail olunmadıqda

427. Bazar qeyri-müəyyənliklərinin nəticəsinə aid deyil:

- √ gəlirlərin bölgüsündə qeyri-bərabərlik yaranır
- bütün göstərilənlər aiddir
- qərarlar qəbul edərkən iqtisadi subyektlər qeyri-bərabər şəraitdə olurlar
- əlavə transaksion xərclər yaranmasına səbəb olur
- optimal qərar qəbul edilməsinə mane olur

428. Vençur müəssisələrin yaradılması:

- √ riskin lokallaşdırılması
- riskin sığortalanması
- riskin kompensasiyası
- riskin dissipasiyası
- riskdən imtina

429. Riskin kompensasiyasına aid deyil:

- ehtiyatlar sisteminin yaradılması
- bütün sadalananlar aiddir
- məqsədli marketinq
- √ riskli layihələrdən imtina
- strateji planlaşdırma

430. Riskin vaxta görə bölgüsü, investisiyaların diversifikasiyası, göndəriş və satışın diversifikasiyası- bütün bunlar nəyin metodlarıdır:

- riskin kompensasiyası
- riskin sığortalanması
- √ riskin dissipasiyası
- riskdən yayınma
- riskin lokallaşdırılması

431. Riskdən yayınma metoduna aid deyil:

- riskli layihələrdən imtina etmək
- təsərrüfat riskinin sığortalanması
- √ investisiyaların diversifikasiyası
- bütün sadalananlar aiddir
- etibarsız tərəfdaşlardan imtina etmək

432. Firmanın daxili risklərinə aid deyil:
- √ likvidlik riskləri
  - bütün yuxarıda sadalananlar riskə aiddir
  - prosessual-quruluş riski
  - maddi-texniki risklər
  - fərdi risklər
433. Asimmetrik informasiya hesabına əlavə fayda əldə etməyə çalışan iqtisadi subyektlərin haqsız davranışı ilə əlaqədar risk nədir:
- √ məsuliyyətsizlik riski
  - xalis risk
  - sadalananlardan heç biri
  - mənəvi risk
  - ehtikarlıq riski
434. Asimmetrik informasiyanın nəticələrinə aid deyil:
- √ qiymətlərin mövsümi tərəddüdləri
  - bütün sadalananlar aiddir
  - əmlak bazarının fəaliyyətində səmərəliliyin azalması
  - istehsalçı tərəfindən mənfəətin alınmaması
  - qiymət diskriminasiyası
435. Bazar qeyri-müəyyənliyinin nəticələrinə aid deyil:
- √ optimal qərarın qəbul edilməsi
  - bütün sadalananlar aiddir
  - firmaların ümumi strateji davranışa meyilliyi
  - müxtəlif iqtisadi subyektlər üçün qərar qəbul edilməsi şərtlərinin bərabər olmaması
  - əlavə transaksion xərclər
436. Riskə görə məsuliyyəti üçüncü şəxslərin üstünə keçirmək yolu ilə riskin dərəcəsini azaltmaqdan ibarət olan, ehtimal olunan itkilərdən müdafiə üsulu necə adlanır:
- doğru cavab yoxdur
  - neqativ seçim
  - riskdən yayınma
  - riskin diversifikasiyası
  - √ riskin sığortalanması
437. Əgər iqtisadi subyekt müxtəlif şirkətlərin səhmlərini alırsa, onun belə davranışı necə adlanır?
- √ riskin diversifikasiyası
  - riskdən yayınma
  - neqativ seçim
  - doğru cavab yoxdur
  - riskdən sığortalanma
438. Asimmetrik informasiyanın azaldılması üsullarına aid deyil:
- √ reklam fəaliyyəti
  - iqtisadi fəaliyyətin lisenziyalaşdırılması
  - istehlakçılar və sahibkarlar ittifaqlarının fəaliyyəti
  - bütün sadalananlar aiddir
  - əmtələrin standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırılması
439. Qərar qəbul edilməsi zamanı informasiyanın natamam oluması səbəbi deyil:
- √ informasiyanın əlçatan olması

- informasiyanın işlənilib hazırlanması və qiymətləndirilməsindəki çətinliklər
- informasiyanın əldə edilməsinin xərc tələb etməsi
- sadalananlardan heç biri
- informasiya itkilərinin qaçılmaz olması

440. Bazar sövdələşməsi iştirakçılarının bir qisminin digər qisminə nisbətən daha çox informasiyaya malik olması vəziyyəti adlanır:

- √ informasiyanın asimmetrikliliyi
- riskə meyli olmamaq
- bazar qeyri-müəyyənliyi
- mənəvi risk
- riskə meyllilik

441. Riskin bir neçə layihə və ya əmtəə arasında bölüşdürülməsi yolu ilə azaldılması metodu adlanır:

- √ riskin diversifikasiyası
- riskin sığortalanması
- riskin lokallaşdırılması
- riskin kompensasiyası
- riskdən yayınma

442. «Limonlar bazarı» anlayışı kim tərəfindən elmi dövriyyəyə gətirilmişdir:

- √ D.Akerlof
- C.Rouls
- V.Pareto
- V.Samuelson
- L.Valrus

443. Bazar qeyri müəyyənliyi nədir?

- √ əvvəlcədən bilinməsi və qiymətləndirilməsi çətin olan iqtisadi qərarların qəbul olunması şəraiti
- bazar iştirakçıları arasında informasiyanın qeyribərabər bölünməsi
- bir neçə alternativ variantlardan seçim edilməsi zərurəti
- qərar qəbul edərkən itkilərin əmələ gəlməsi imkanları
- bazar subyektlərinin fəaliyyətində risklərin mövcudluğu

444. Belə növ iqtisadi risk yoxdur:

- √ ticarət riski
- kommersiya riski
- maliyyə riski
- bütün yuxarıda sadalananlar mövcuddur
- istehsal riski

445. İnformasiyanın asimmetrikliliyini azaldan bazar siqnallarına aid deyil:

- √ reklam xərclərinin kəmiyyəti
- ticarət nişanı
- istehsalçılara keyfiyyət sertifikatlarının verilməsi
- qarantıya müddətinin müəyyən olunması
- əmtəələrin qiyməti

446. «Limonlar» bazarı nədir?

- √ yüksək dərəcədə informasiya asimmetriyalı bazar
- kənd təsərrüfatı məhsulları bazarı
- çoxlu sayda xarici effektlərlə səciyyələnən bazar
- qeyri-tarazlı bazar
- valyuta bazarı

447. Risklərin idarə olunması metodlarına aiddir:

- √ göstərilən bütün metodlar
- risklərin lokallaşdırılması metodu
- risklərin konsepsiyası metodu
- adları çəkilən metodların heç biri
- risklərdən yayınma metodu

448. Asimmetrik informasiyadan doğuran, yüksək keyfiyyətli nemətlərin aşağı keyfiyyətləri ilə əvəz olunması prosesi necə adlanır?

- √ neqativ seçim
- riskdən kənarlaşma
- qiymət diskriminasiyası
- riskin sığortalanması
- riskin diversifikasiyası

449. İnformasiyanın asimmetrik olması nə adlanır:

- √ bazar subyektləri arasında informasiyanın qeyri-bərabər bölünməsi
- informasiyanın işlənməsi və təhlilində mürəkkəblilik
- dəqiq informasiyanın formalaşmasında çətinlik
- dəqiq informasiyanın olmaması
- informasiyanın etibarsızlığı

450. İqtisadiyyatda risk nədir?

- √ bazar qeyri-müəyyənliyi şəraitində qərar qəbul etmək səbəbindən itkilərin yaranması qorxusu
- iqtisadi qərar qəbul edərkən onların dəyişməsinə əvvəlcədən görməyin və qiymətləndirməyin çətin olması şəraiti
- qərar qəbul etmə prosesinin informasiya təminatı problemləri
- səmərəliyə nail olmağın qeyri-mümkünlüyü
- alternativ variantlar arasında seçim etmək

451. Bazar qiymətlərində öz əksini tapmayan nemətlərin istifadəsi nəticəsində yaranan əlavə fayda nədir:

- fərdi fayda
- ictimai fayda
- √ müsbət xarici effekt
- son hədd faydalıqı
- mənfi xarici effekt

452. Xarici effekt yaranır, çünki:

- √ xarici qazanc və itkilər qiymətlərdə əks olunmur
- onlar orta xərclərə aid olmayan sabit xərcləri göstərir
- onlar inhisarlarla əlaqədardır
- onlar əmtəə istehsalçıları tərəfindən yaradılır, dövlət isə onları ödəməli olur
- onlar heç kim tərəfindən yaradılmayan qazanc və itkilərlə əlaqədardır

453. Mənfi xarici effektlər zamanı effektivlik itkiləri onunla əlaqədardır ki;

- firmalar nemətləri onların son hədd xərclərindən yüksək qiymətə satırlar
- istehlakçılar nemətlərə görə artıq pul verirlər
- √ nemətlərin istehsalının artıqlığı möcuddür
- kifayət qədər nemət istehsal olunmamışdır
- firmalar minimaldan artıq xərclərlə istehsal edirlər

454. Nemətin ictimai istehsal xərclərinin fərdi istehsal xərclərindən fərqi ondadır ki, sonuncular:

- bazar tarazlığı qiymətindən yüksəkdir

- iqtisadi mənfəətin əldə olunmasına təminat vermək
- √ nemətin həqiqi istehsal xərclərinin yalnız bir hissəsini nəzərə alır
- nemətlərin ictimai dəyərini nəzərə almadan formalaşır
- normal mənfəəti özünə daxil etmir

455. Müsbət xarici effektlərin tənzimlənməsi məsələsi ibarətdir:

- bu effekti yaradan nemətlərin istehsalının və istehlakının həcmi azaltmaqdan
- √ bu effekti yaradan nemətlərin istehsalının və istehlakının həcmi artırmaqdan
- belə səmərə yaradan nemətə qiymətin endirilməsi
- bu effekti yaradan nemətlərin qiymətini yüksəltməkdən
- bu effekti yaradan nemətlərin istehsalının və istehlakının həcmi balanslaşdırmaqdan

456. Xarici effektlərin tənzimlənməsi yönəlməlidir:

- iqtisadi risklərin azaldılmasına
- bazar qeyri-müəyyənliyinin aradan qaldırılmasına
- √ ehtiyatların bölgüsünün optimallaşdırılmasına
- nemətlərin bölgüsünün optimallaşması
- bazar informasiyalarının asimmetrikliliyinin aradan qaldırılmasına

457. “İqtisadi ehtiyatların üzərində mülkiyyət hüquqlarının sərbəst mübadiləsi, ilkin bölgüdən asılı olmayaraq, onların səmərəli bölgüsünü təmin edir.” Bu maddə necə adlanır?

- √ Kouz teoremi
- Pareto optimumu
- Valras qanunu
- rifahın ikinci teoremi
- rifahın birinci teoremi

458. Mənfə xarici effektlər səbəbindən, əmtəə:

- √ həddən artıq çox buraxılır və onun qiyməti azaldılır
- istehsal olunmur
- kifayət edəcək miqdarda buraxılmır və onun qiymətini azaldılır
- həddən artıq çox buraxılır və onun qiyməti artırılır
- kifayət edəcək miqdarda buraxılmır və onun qiyməti artırılır

459. Müsbət xarici effektlərin səmərəsizliyi təzahür edir:

- √ müsbət xarici effekti yaradan nemət kifayət qədər istehsal edilmədikdə
- nemətlərin bölgüsünün qeyri-səmərəliliyi
- nemətin son hədd faydalılığı yüksəldikdə
- nemətin bazar qiyməti azaldıqda
- həddən artıq nemətlər istehsalında

460. Kouz teoreminin mahiyyəti ondadır ki;

- √ xarici effektlər problemi maraqlı tərəflər arasında razılaşma yolu ilə həll edilə bilər
- xarici effektlərin mənfə nəticələri olmur
- xarici effektlər tənzimlənməsi üçün vergi və subsudiyalar tətbiq edilməlidir
- xarici effektlər tənzimlənməsi üçün dövlət müdaxiləsinin bilavasitə metodlarından istifadə olunmalıdır
- xarici effektlər dövlət tərəfindən tənzimlənməlidir

461. Mənfə xarici effektlərin tənzimlənməsi üçün təshih edilmiş vergilərin tətbiq edilməsini kim təklif etmişdir?

- P. Kouz
- D. Keyns
- B. Pareto
- M. Fridman

√ A. Piqu

462. Ehtiyatlar üzərində müəyyən edilmiş mülkiyyət hüququnun olmaması nəticəsində baş verir:

- xarici risklər
- bazar qeyri-müəyyənliyi
- √ xarici effektlərin yaranması
- daxili risklərə
- bazar informasiyalarının asimmetrikliliyi

463. Həm müsbət, həm mənfi xarici effektlər nəticəsində:

- √ ehtiyatların bölgüsündə səmərəsizlik yaranır
- istehlakçıların rifahı azalır
- istehlakçıların rifahı yüksəlir
- son hədd xərcləri azalır
- qiymətlər yüksəlir

464. Hər hansı nemətin istehsalı və istehlakı ilə əlaqədar üçüncü şəxslərin rifahının artması:

- √ xarici fayda
- fərdi fayda
- ictimai nemət
- xarici effekt
- ictimai fayda

465. Bazar əməliyyatları iştirakçılarının və üçüncü şəxslərin ümumi xərcləri nədir:

- √ ictimai xərclər
- orta xərclər
- xarici effektlər
- xarici xərclər
- fərdi xərclər

466. Qiymətlərdə əks olunmayan və nemətlərin istehsalı və ya istehlakının nəticəsi olan, əlavə xərclər və faydaların formasını alan kənar təsirlər necə adlanır:

- xarici risk
- informasiyaların assimetriyası
- bazar qeyri-müəyyənliyi
- daxili risk
- √ xarici effektlər

467. İqtisadiyyatın bazar təşkilinin çatışmamazlıqlarından birini göstərin:

- √ ictimai nemətlərin istehsalını təmin etmir
- azad qiymətqoyma
- subyektlərin iqtisadi bərabərliyi
- resursların bazar qanunlarına uyğun bölgüsü
- əmtəə - pul balanslaşdırılması

468. Dövlət optimal qərar qəbul edə bilmir, çünki səmərəsizliyin daxili mənbələri haqqında məlumatlıdır. Bu mənbələrə aiddir:

- √ bütün yuxarıda göstərilənlər
- lobbirlənmə
- korrupsiya
- göstərilənlərin heç biri
- byurokratizm

469. Dövlətin uğursuzluqlarının səbəbinə aid deyil:

- √ qeyri-təkmil rəqabətin olması
- siyasi proseslərin qeyri-təkmilliyi
- bürokratiya üzərində nəzarətə məhdudsiyyət
- bütün sadalananlar aiddir
- zəruri informasiya qərarlarının qəbul edilməsi məhdudsiyyəti

470. Xalis ictimai neməti fərqləndirən odur ki:

- √ o yalnız birgə istehlak oluna bilər
- onun istehlakı rəqabətin inkişafına səbəb olur
- onun əlavə istehlakçıya verilməsi əlavə xərclər tələb edir
- bütün göstərilənlər doğrudur
- onun istehlakı müsbət xarici effekt gətirir

471. Fərdin haqiqi üstünlükverimini müəyyən etməyə imkan verən mexanizm adlanır.

- √ Klark vergisi
- korrektə edən vergi
- ictimai seçim
- ictimai rifahın funksiyası
- gözlənilən faydalılıq funksiyası

472. Xalis ictimai nemətin xüsusiyyəti hesab olunur:

- √ onun əlavə istehlakçıya təqdim edilməsi əlavə xərc tələb etmir
- onun istehsalı daha keyfiyyətli resursların tətbiqini tələb edir
- onu xüsusi firmalar istehsal edə bilməz
- onun bölgüsü dövlət nəzarətində olmalıdır
- onun satışı aşağı qiymətə həyata keçirilir

473. Hansı halda siyasi qərarlar Pareto səmərəlilik meyarlarına uyğun gəlir.

- √ əgər yekdilliklə qəbul edilirsə
- əgər maksimum faydalılıq təmin edilirsə
- əgər səs çoxluğu ilə qəbul edilirsə
- siyasi qərarlar bu meyarla uyğun deyil
- əgər lobbicilik nəticəsində qəbul olunursa

474. Xalis ictimai nemətin xüsusiyyətləri ibarətdir:

- √ bütün sadalanan cavablar doğrudur
- bir istehlakçı tərəfindən onun istehlak edilməsi başqaları tərəfindən istehlakı məhdudlaşdırmır
- istehlakçıların sayının çoxalması hər bir istehlakçı üçün nemətlərin faydalılığını azaltmır
- bütün cavablar səhvdir
- o yalnız birgə istehlak oluna bilər

475. İstehlakçıların ictimai nemətlərin maliyyələşdirilməsində iştirakdan yayınmağa meyli olması nədən irəli gəlir?

- bütün ictimai nemətlərin vahid stavka ilə ödənilməsindən
- √ ictimai nemətlərin çıxarılma bilməməsindən
- ictimai nemətlərin qeyri-rəqabətliyiindən
- ictimai nemətlərin qiymətinin yüksək olmasından
- dövlət nəzarətinin zəifliyindən

476. Xalis ictimai nemətlərin istehsalındakı qeyri-səmərəliliyin yaranması aşağıdakı ilə şərtlənir:

- √ istehlakçıların onlardan haqq ödəmədən istifadə etmək imkanının olması
- bu nemətlərin istehsalı üçün son hədd xərclərinin sürətlə artması
- cəmiyyətin idarə edilməsi metodlarının inkişaf səviyyəsinin qənaətbəxş olmaması

- bütün sadalananlar
- belə nemətlərə tələbin hədsizliyi

477. İctimai seçim nəzəriyyəsinin siyasi proseslərə yanaşmasının xüsusiyyəti bundadır:

- √ fərdi maraq ictimai həyatın əsas təkanverici motivi kimi nəzərdən keçirilir
- ictimai nemətlərin ayrı-ayrı fərdlər arasında bölgüsü prosesi nəzərdən keçirilir
- ictimai nemətlər istehsalının səmərəliliyi tədqiq olunur
- doğru cavab yoxdur
- dövlət büdcəsi vəsaitlərinin bölgüsü məsələsinə böyük diqqət yetirilir

478. İctimai nemətlər istehsalı hansı mənbələrdən maliyyələşdirilir?

- √ göstərilən mənbələrin hamısından
- xeyriyyə fondları
- dövlət qeyri-kommersiya təşkilatları
- sadalanan mənbələrin heç birindən
- dövlət büdcəsi

479. Bu nemətlərə qarışıq nemətlər deyirlər:

- √ istehlakı fərdi üstünlüklər verən, amma xarici effektləri bütün cəmiyyətə yayılan nemətlər
- istehsalı həm dövlət, həm də özəl bölmələr tərəfindən maliyyələşdirilən nemətlər
- istehsalı iqtisadiyyatın bir neçə sahəsi tərəfindən təmin edilən
- müştərək müəssisələr tərəfindən istehsal olunan
- istehlakdan çıxarılmayan və rəqabətli olmayan

480. İctimai seçim nəzəriyyəsinə görə dövlət orqanlarının nümayəndələri birinci növbədə maraqlıdır:

- √ öz şəxsi mənfəətinin maksimallaşdırılmasında
- xarici effektlərin neytrallaşdırılmasında
- insanların ictimai əmtəələrlə təmin edilməsində
- təsərrüfat riskinin azaldılmasında
- öz seçicilərinin rifahının firəvanlığında

481. Dövlətin aşağıdakıların istehsalına müdaxiləsi zəruridir

- √ ictimai nemət
- xüsusi nemət
- qeyri-maddi nemət
- adları çəkilənlərin heç birinin
- xidmət

482. Bu nemətlərin bir fərd tərəfindən istehlakı digər fərdlərin istehlakının azalmasına səbəb olmur.

- √ ictimai nemətlər
- istehlak nemətləri
- istehsal təyinatlı nemətlər
- aşağı keyfiyyətli əmtəələr
- xidmətlər

483. Dövlətin özünün qəbul etdiyi qərarların yaxın və uzaq perspektivlərini öncədən tam nəzərə almağa qabil olmaması belə adlanır:

- √ «dövlətin iflası»
- informasiyanın asimmetrikliliyi
- bazar qeyri-müəyyənliyi
- xarici effekt
- «bazarın iflası»

484. İctimai seçim nəzəriyyəsi kim tərəfindən yaradılıb?

- √ D.Byukenen
- L.Valras
- V.Pareto
- A.Piqu
- P.Samuelson

485. Hansı nəzəriyyəni başqa sözlə «yeni siyasi iqtisad» adlandırırlar?

- √ İctimai seçim nəzəriyyəsi
- Postsənaye cəmiyyəti nəzəriyyəsi
- Marjinalizm nəzəriyyəsi
- Keynsçi nəzəriyyəsi
- Rifah iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi

486. İctimai seçim nəzəriyyəsi nə vaxt yaranmışdır:

- √ 1960-cı illərin sonunda
- 1970-ci illərdə
- 1980-cı illərin sonunda
- 1950-ci illərdə
- 1990-cı illərin əvvəllərində

487. Xalis xüsusi nemətlər bunlara səciyyələnir ki, onlar:

- √ istehlakda rəqabətli və müstəsna dirlər
- yalnız xüsusi müəssisələr istehsal edir
- mənfəət gətirmir
- doğru cavab yoxdur
- istehlakda nə rəqabətli, nə də müstəsna deyillər

488. Təqdim olunma xüsusiyyətlərinə uyğun nemətlərin təsnifləşdirilməsi bütün nemətləri bölür:

- nominal və neytral
- ilkin zərurət məhsulları və zinət əşyaları
- maddi və qeyri- maddi
- qiymətli və qiymətli olmayan
- √ ictimai və xüsusi

489. «Biletsiz sərnişinin problemi» termini nəyi nəzərdə tutur:

- √ istehlakçının nemətlərin haqqı ödənilmədən əldə etməsi meyli
- bütün cavablar doğrudur
- istehlakına nəzarət edilməsi çətin olan nemətlərin mövcudluğu
- haqqı ödənilmədən istehlak oluna bilən nemətlərin mövcudluğu
- düzgün cavab yoxdur

490. Loqrolling - bu:

- √ səsvermədə səsrlə ticarət etmək
- siyasi rentanın əldə edilməsi
- lobbicilik
- ictimai marağın xüsusi marağdan üstün olması
- ictimai faydalılığın maksimumlaşdırılması

491. Siyasi proseslər yolu ilə siyasi institutlar vasitəsilə iqtisadi xeyrin əldə olunması:

- differensial rentadır
- inhisar rentası
- √ siyasi rentadır

- lobbçilikdir
- loqrollinqdir

492. İctimai üstünlükvermənin müəyyənləşdirilməsinin təkml dövlət mexanizminin yaradılmasının mümkün olmaması haqqında müddəa necə adlanır?

- √ Errou teoreması
- Qossenin I-ci qanunu
- Valras qanunu
- kompensasiya meyarı
- Pareto optimumu

493. Xususi maraqlar qrupu (lobbi) həyata keçirir:

- √ dövlət büdcəsinin yenidən bölgüsü məsələlərinə təsirini
- xarici effektlərin tənzimlənməsini
- fərdlər arasında rifahın bölgüsünü
- ictimai seçim
- ayrı-ayrı fərdlərin üstünlükverimlərini üzə çıxarır

494. Rasional secimini hipotezi kim tərəfindən irəli sürülüb?

- P. Samuelson
- L. Valras
- √ A. Daunson
- E. Klark
- A. Piqu

495. Xalis ictimai nemətlərə aiddir:

- istehlakı müstəsna olmayan, lakin rəqabətli olanlar
- ictimai mülkiyyət formasında olan müəssisələrin istehsal etdiyi nemətlər
- √ istehlakı nə müstəsna, nə də rəqabətli olmayanlar
- istehlakı müstəsna olan, lakin rəqabətli olanlar
- istehlakı müstəsna, lakin rəqabətli deyil

496. Hansı nəzəriyyə görə siyasi sfera bazarın növlərdən biridir:

- son hədd faydalılığı
- müqayisəli üstünlüklər
- √ ictimai seçim
- izafi dəyər
- istehlakçı davranışı

497. İctimai seçim nəzəriyyəsi – bu nəzəriyyə öyrənir:

- √ insanların dövlət idarələrindən öz mənafeləri üçün istifadə etdikləri üsulları
- gəlirlərin cəmiyyətdə yenidən bölgüsü metodları
- firmaların davranış motivləri və prinsiplərini
- amil gəlirlərinin əldə olunması və bölgüsü prosesini
- istehlakçıların gəlirləri və üstünlükverimləri nəzərə alınmaqla tələbin formalaşmasını

498. İctimai nemətin müstəsnaıslıq ondadır ki:

- √ nemət istehsal olunubsa, heç kim başqa fərdləri onu istehlak etmək imkanından məhrum edə bilməz
- nemətin bir nəfər tərəfindən həmin həcmdə istehlakı onun başqa adamlar tərəfindən istehlakını azaltmır
- bu nemətlər ilkin tələbat məhsullarıdır
- bu nemətlər inhisarlar tərəfindən istehsal olunur
- belə nemətlərin istehlakı dövlət tərəfindən maliyyələşdirilir

499. İctimai nemətlərin istehlakda rəqabətsizlik xüsusiyyəti bundadır:

- √ nemətin bu həcmində onun bir nəfər tərəfindən istehlakı digər insanlar tərəfindən istehlakını azaltmır
- nemət qeyri-təkmil rəqabət şəraitində istehsal olunur.
- neməti haqqının ödənilib-ödənilməməsindən asılı olmayaraq eyni miqdarda əldə etmək olar
- əgər nemət istehsal olunubsa, heç kim başqa fərdləri onu istehlak etmək imkanından məhrum edə bilməz
- bu nemətlər inhisar şəraitində istehsal olunurlar

500. Rəqabətsizlik və müstəsnasızlıq xüsusiyyətləri aiddir:

- √ ictimai nemətlərə
- xüsusi nemətlərə
- xidmətlərə
- aşağı keyfiyyətli əmtəələrə
- istehlak əmtəələri